

LIETUVOS RESPUBLIKOS
CIVILINĖS SAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-971 PAKEITIMO
ĮSTATYMAS

Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymo Nr. VIII-971 nauja redakcija

Pakeisti Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymą Nr. VIII-971 ir jį išdėstyti taip:

„LIETUVOS RESPUBLIKOS
KRIZIŲ VALDYMO IR CIVILINĖS SAUGOS
ĮSTATYMAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo ir padarinių šalinimo teisinius pagrindus.

2. Šis įstatymas netaikomas organizuojant, koordinuojant ir vykdant gyventojų paieškos ir gelbėjimo darbus, atliekamus vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugios laivybos įstatymu, ir teršimo incidentų likvidavimo darbus, atliekamus vadovaujantis Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatymu.

3. Šiuo įstatymu įgyvendinamos Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, nuostatos.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Būtinų užduotys** – ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti skubiai būtini atlikti darbai, kurių neatlikus atsirastų arba galėtų atsirasti žala Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, gyventojams, aplinkai ar turtui.

2. **Cheminis mišinys** – dviejų arba daugiau cheminių medžiagų mišinys arba tirpalas.

3. **Civilinė sauga** – veikla, apimanti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų, gyventojų ir kitų šiame įstatyme nurodytų asmenų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, veiksmus joms gresiant ar susidarius, ekstremaliųjų situacijų valdymą ir jų padarinių šalinimą.

4. **Didelė pramoninė avarija** – dėl nekontroliuojamos padėties eksploatuojant pavojingąjį objektą įvykstantis nenumatytas staigus įvykis (sprogimas, gaisras arba didelio kiekio pavojingųjų medžiagų išsiveržimas į aplinką), kuris sukelia tiesioginį ar uždelstą didelį pavojų gyventojams ir (ar) aplinkai pavojingajame objekte ar už jo ribų ir kuris yra susijęs su viena ar keliomis pavojingosiomis medžiagomis.

5. **Ekstremalioji situacija** – dėl ekstremaliojo įvykio susidariusi padėtis, kuri gali sukelti ar sukelia didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui, aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai arba gyventojų žūtį, sužalojimą, turtinę ar kitą žalą.

6. **Ekstremaliojo įvykio kriterijai** – stebėjimais ir skaičiavimais nustatyti arba tarptautinėje praktikoje naudojami fizikiniai, cheminiai, geografiniai, medicininiai, socialiniai ar kiti įvykio mastą, padarinius ar faktą apibūdinantys dydžiai arba aplinkybės (kritinės ribos), kuriuos atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs įvykis laikomas ekstremaliuoju.

7. **Ekstremaliosios situacijos operacijų vadovas** (toliau – operacijų vadovas) – valstybės tarnautojas, valstybės politikas ar valstybės ir (ar) savivaldybės institucijos ar įstaigos darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, paskirtas vadovauti visiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams, dalyvaujantiems likviduojant ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius, ir pagal kompetenciją priimančias sprendimus, būtinus siekiant likviduoti ekstremaliąją situaciją ir pašalinti jos padarinius.

8. **Ekstremaliosios situacijos židinys** – vieta, kurioje įvyko įvykis ar ekstremalusis įvykis, ir teritorija, apimanti didžiausio pavojaus sritį apie tų įvykių vietą, kurioje gresia įvykio ar ekstremaliojo įvykio veiksmų pavojai ten esančių gyventojų gyvybei ir (ar) sveikatai, turtui ir (ar) aplinkai.

9. **Ekstremaliųjų situacijų valdymo planas** – valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiksmų ir priemonių planas, užtikrinantis materialinių ir žmogiškųjų išteklių sutelkimą ir valdymą gresiant ar susidarius ekstremaliosioms situacijoms. Šio įstatymo nustatytais atvejais rengiami bendri krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai.

10. **Ekstremalusis įvykis** – nustatytus kriterijus atitinkantis, pasiekęs ar viršijęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis tokio lygio pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui, aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai, kad gali būti skelbiama ekstremalioji situacija.

11. **Gelbėjimo darbai** – veiksmai, kuriais įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu siekiama išgelbėti gyventojų gyvybes, sveikatą ir turtą, suteikti gyventojams pirmąją medicinos pagalbą, taip pat apsaugoti aplinką.

12. **Gelbėjimo darbų vadovas** – civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, ekstremaliosios situacijos židinyje vadovaujantis paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams, taip pat įvykio, ekstremaliojo įvykio likvidavimo ir jų padarinių šalinimo darbams.

13. **Gyventojas** – fizinis asmuo, esantis Lietuvos Respublikos teritorijoje.

14. **Gyventojų evakavimas** – dėl gresiančios ar susidariusios ekstremaliosios situacijos organizuotas laikinas gyventojų perkėlimas iš teritorijų, kuriose pavojinga gyventi ir dirbti, į kitas teritorijas, laikinai suteikiant jiems gyvenamąsias patalpas.

15. **Įvykis** – ekstremaliojo įvykio kriterijų neatitinkantis, nepasiekęs gamtinis, techninis, ekologinis ar socialinis įvykis, keliantis pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų socialinėms sąlygoms, turtui ir (ar) aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai.

16. **Ypatingas įvykis** – staigus įvykis ar netikėtai susidariusios aplinkybės, sukėlę pavojų visuomenės saugumui ar viešajai tvarkai, gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, užsienio valstybėje esančių Lietuvos Respublikos piliečių gyvybei ar saugumui, nacionalinę priklausomybę turintiems laivams ar orlaiviams, kai staigus įvykis ar netikėtai susiklosčiusios aplinkybės turi ar gali turėti reikšmingų neigiamų padarinių ir (ar) reikia skubaus valdymo sprendimo nacionaliniu lygmeniu.

17. **Kita įstaiga** – socialinėje, švietimo, mokslo, kultūros, sporto, sveikatos priežiūros srityse veikiantis juridinis asmuo, kurio veiklos tikslas – tenkinti tam tikrus viešuosius interesus. Ši sąvoka neapima valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų.

18. **Krizė** – valstybės lygio ekstremalioji situacija, kurios nepavyksta likviduoti ir (ar) pašalinti jos padarinių taikant šiame įstatyme nustatytas valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo priemones, ypatingas įvykis, taip pat išorės arba vidaus įvykių ar procesų nulemta situacija, kelianti grėsmę Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ar gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui. Ši sąvoka neapima grėsmę valstybės suverenumui, teritorijos vientisumui, Lietuvos Respublikos konstitucinei santvarkai ar visuomenės rimčiai keliančių situacijų ir įvykių, kuriems esant yra pagrindas priimti sprendimą dėl kariuomenės panaudojimo reaguojant į vietinio pobūdžio ginkluotus incidentus ir valstybės sienos pažeidimus, pagal savo pobūdį neprilygstančius agresijos aktams ar įvesti karo padėtį.

19. **Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija** – kryptingai vykdoma veikla, kad būtų išvengta krizių ar ekstremaliųjų situacijų arba mažėtų jų galimybė, o susidarius krizei ar

ekstremaliajai situacijai būtų kuo mažiau pakenkta Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklai, turtui ir aplinkai.

20. Krizių valdymas – veikla, apimanti rizikos veiksnių, pavojų ir grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams numatymą, stebėjimą, prevencinių ir pasirengimo priemonių rengimą ir vykdymą, krizių likvidavimą ir jų padarinių šalinimą.

21. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas – paskaitos, seminarai, pratybos ir kiti renginiai, kurių tikslas – suteikti pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo žinių, mokyti šias įgytas žinias taikyti praktikoje ir patikrinti asmenų pasirengimą veikti krizių, ekstremaliųjų situacijų, karinių ir hibridinių grėsmių metu.

22. Krizių valdymo planas – valstybės institucijų ir įstaigų veiksmų ir priemonių, turinčių užtikrinti krizių valdymą, planas. Šio įstatymo nustatytais atvejais rengiami bendri krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai.

23. Kolektyvinės apsaugos statinys – statinys ar patalpa, kuri yra pritaikyta gyventojams apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių ekstremaliosios situacijos ar karo metu.

24. Materialiniai ištekliai – nekilnojamasis turtas, transporto priemonės, įranga ir kiti daiktai, kurie gali būti panaudoti gresiančiai ar susidariusiai ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų veiklai palaikyti ir atkurti.

25. Neatidėliotini darbai – veiksmai, užtikrinantys gelbėjimo, paieškos darbų vykdymą, turto išsaugojimą, sanitarinį švarinimą ir įprastą gyvenimo sąlygų atkūrimą įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu.

26. Paieškos darbai – veiksmai, kuriais siekiama surasti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu dingusius, pasiklydusius ar nukentėjusius gyventojus, patyrusius avariją laivus ir orlaivius.

27. Pavojingasis objektas – visa veiklos vykdytojo kontroliuojama teritorija, kurios bent viename įrenginyje, įskaitant įprastą ir susijusią infrastruktūrą, kuriame vykdoma įprastinė ir susijusi veikla, yra pavojingųjų medžiagų.

28. Pavojingoji medžiaga – cheminė medžiaga arba cheminis mišinys, nurodyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintame pavojingųjų medžiagų ir mišinių sąraše arba atitinkantys Vyriausybės nustatytus kriterijus; pavojingosios medžiagos gali būti žaliavos, produktai, šalutiniai produktai, liekanos ar tarpiniai produktai.

29. Pavojingojo objekto įrenginys – žemės lygyje ar po žeme esantis pavojingojo objekto techninis vienetas, kuriame gaminamos, naudojamos, tvarkomos ar laikomos pavojingosios medžiagos, įskaitant visą įrangą, struktūras, vamzdinius, mašinas, įrankius, atskiras geležinkelio atšakas, dokus, įrenginiams veikti reikalingas krovos krantines, dambas, sandėlius ir kitas sausumoje ar vandenyje esančias struktūras, būtinas pavojingojo objekto įrenginio veiklai.

30. Perspėjimo sistema – visuma organizacinių ir techninių priemonių, kuriomis perspėjami gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie įvykį, ekstremalių įvykių, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

31. Priedanga – statinys, patalpa, inžinerinis įrenginys ar kitas objektas, galintis sudaryti sąlygas gyventojams trumpą laiką tarpą išvengti gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių oro pavojaus atveju, taip pat apsaugoti nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu (atakų iš orlaivių, raketų, artilerijos ugnies sukeltų sprogimo smūgio bangų, skeveldrų, nuolaužų ar atsitiktinių kulnų).

32. Slėptuvė – specialiosios paskirties statinys arba specialiai įrengta patalpa gyventojams, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu arba turi priskirtų būtinų užduočių, apsaugoti nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių.

33. **Ūkio subjektas** – Lietuvos Respublikoje įregistruotas ir gamybinę, komercinę, finansinę ar kitokią ūkinę veiklą vykdančias asmuo, užsienio juridinio asmens filialas ar atstovybė.

34. **Valstybinės reikšmės objektas** – valstybės institucija, įmonė, ūkio, energetikos, transporto, telekomunikacijų ar kitas infrastruktūros objektas, neatsižvelgiant į jo nuosavybės formą, kurio kontrolės ar funkcionavimo sutrikimas arba sutrikdymas keltų pavojų ar padarytų didelę žalą Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui – sutrikdytų valstybės valdymą, ūkio sistemos, valstybei svarbios ūkio šakos ar infrastruktūros funkcionavimą arba kuris karo, antpuolių ar teroro aktų metu gali būti pasirinktas kaip taikinys ir dėl to tapti ekstremaliosios situacijos židiniu.

35. **Veiklos vykdytojas** – fizinis ar juridinis asmuo, kita organizacija ar jų padalinys, kurie eksploatuoja ar valdo pavojingąjį objektą ar pavojingojo objekto įrenginį arba kurie kitu teisiniu pagrindu turi suteiktus įgaliojimus priimti ekonominius sprendimus ar sprendimus pavojingojo objekto ar pavojingojo objekto įrenginio veikimo techniniais klausimais.

36. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatyme, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme, Lietuvos Respublikos branduolinės energijos įstatyme, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir cheminių mišinių įstatyme, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatyme, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatyme, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatyme, Lietuvos Respublikos nevyriausybiinių organizacijų plėtros įstatyme, Lietuvos Respublikos radiacinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatyme, Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vandens įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme.

3 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniai

Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniai:

1) stebėti, vertinti Lietuvos Respublikos Seimo tvirtinamoje Nacionalinio saugumo strategijoje apibrėžtus rizikos veiksnius, pavojus ir grėsmes Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams (toliau – grėsmės Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams), perspėti apie šias grėsmes ir mažinti grėsmes šiems interesams;

2) vykdyti krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, švietimą ir mokymą;

3) pasirengti įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų likvidavimui ir jų padarinių šalinimui, atlikti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus;

4) perspėti ir informuoti gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją, išplatinti valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

5) susidarius įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms, užtikrinti gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimo tęstinumą, organizuoti ir vykdyti priemones, kuriomis siekiama atkurti valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir gyventojams būtiniausias gyvenimo (veiklos) sąlygas.

4 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos valdymo ir veikimo principai

Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos veikla organizuojama, vadovaujantis šiais valdymo ir veikimo principais:

1) prevencijos ir pasirengimo – visi krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai vykdo krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją, pasirengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu užtikrinti savo veiklos tęstinumą ir organizuoti savo veiklą taip, kad užtikrintų krizių ir

ekstremaliųjų situacijų likvidavimą, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinių darbų vykdymą. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai pasirengimo metu suplanuoja tokias priemones, kad, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius, krizes ir ekstremaliasias situacijas asmenims su negalia būtų suteikta reikalinga pagalba;

2) saugumo ir paramos – krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai, likviduodami įvykius, ekstremaliuosius įvykius, krizes ir ekstremaliasias situacijas, teikia pagalbą visuomenei, užtikrina gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

3) teritoriniu – pasirengimas įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų likvidavimas ir padarinių šalinimas organizuojamas visoje valstybėje pagal jos teritorijos administracinį suskirstymą ir apima visus gyventojus;

4) perspėjimo ir informavimo – valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją turi užtikrinti, kad gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai būtų laiku perspėjami apie įvykius, ekstremaliuosius įvykius, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir informuojami krizių valdymo ir civilinės saugos klausimais;

5) proporcingumo – krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo priemonės, asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimai taikomi, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotini darbai vykdomi, atsižvelgiant į krizių ar ekstremaliųjų situacijų pavojingumą ir galimus padarinius;

6) visuotinio privalomumo – pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, jų valdymo priemonės yra privalomos valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams ir gyventojams;

7) viešumo – krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų veikla yra atvira visuomenei;

8) institucinės atsakomybės – ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos užtikrina pasirengimą krizėms, ekstremaliosioms situacijoms ir kitų su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusių funkcijų vykdymą jų veiklos srityse, savivaldybės administracijos direktorius užtikrina pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ir kitų su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusių funkcijų vykdymą savivaldybėje.

5 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimai

Vykdamt paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykį, ekstremalių įvykį, krizę ar ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius, šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka gali būti laikinai apribotos asmens judėjimo laisvė, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvė, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimas.

II SKYRIUS

KRIZIŲ VALDymo IR CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS SUBJEKTAI, JŲ KOMPETENCIJA, GYVENTOJŲ TEISĖS IR PAREIGOS

6 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistema

Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemą sudaro šie subjektai:

- 1) Vyriausybė;
- 2) Nacionalinio saugumo komisija;
- 3) Nacionalinis krizių valdymo centras;
- 4) Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija;
- 5) ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos;
- 6) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas) ir jam pavaldžios įstaigos;
- 7) savivaldybių institucijos ir įstaigos;

- 8) kitos įstaigos;
- 9) ūkio subjektai;
- 10) ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai (toliau – operacijų centrai);
- 11) civilinės saugos pajėgos.

7 straipsnis. Vyriausybės kompetencija

Vyriausybė:

- 1) nustato grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams šalinimo ar mažinimo prioritetus;
- 2) pagal kompetenciją priima strateginius sprendimus dėl krizių valdymo ir jos padarinių šalinimo;
- 3) savo iniciatyva arba Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymu nusprendžia imtis krizės valdymo veiksmų ir skiria už krizės valdymą atsakingą ministeriją ar kitą valstybės instituciją ar įstaigą, kuri kartu su Nacionaliniu krizių valdymo centru pagal kompetenciją imasi krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo koordinavimo veiksmų;
- 4) skelbia ir atšaukia valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir skiria valstybės operacijų vadovą;
- 5) skiria valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremalias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduotis;
- 6) nustato ir atšaukia gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, krizei ar valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jų padariniams šalinti;
- 7) krizės ar valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu imasi konkrečių prekių ir (ar) paslaugų tiekimą ir prieinamumą didinančių priemonių;
- 8) krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų prašymu priima sprendimus dėl valstybės rezervo išteklių skyrimo;
- 9) nustato grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams stebėjimo, vertinimo ir perspėjimo apie šias grėsmes tvarką;
- 10) nustato nacionalinio galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimo tvarką;
- 11) nustato būtinų užduočių paskyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarką;
- 12) tvirtina ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašą;
- 13) nustato materialinių išteklių tiekimą ir kompensavimo už jų tiekimą tvarką;
- 14) nustato pranešimo ir keitimosi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją ar krizę tvarką;
- 15) nustato krizių valdymo ir civilinės saugos mokymo tvarką;
- 16) nustato krizių valdymo ir civilinės saugos pratybų organizavimo tvarką;
- 17) nustato ekstremaliųjų situacijų skelbimo ir atšaukimo tvarką;
- 18) nustato objektų pripažinimo valstybinės reikšmės objektais tvarką;
- 19) nustato gyventojų evakavimo organizavimo tvarką;
- 20) tvirtina valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, taip pat valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju;
- 21) nustato, slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarką;
- 22) nustato operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo ir sušaukimo tvarką, uždavinius ir funkcijas;
- 23) tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, sąrašą;
- 24) tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, sąrašą;

25) nustato didelių pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarką ir pavojinguosiuose objektuose esančių medžiagų, mišinių ar preparatų, priskiriamų pavojingosioms medžiagoms, sąrašą ir priskyrimo kriterijų tvarką;

26) nustato civilinės saugos tarptautinės pagalbos prašymo, priėmimo ir teikimo tvarką;

27) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

8 straipsnis. Nacionalinio saugumo komisijos kompetencija

Nacionalinio saugumo komisija:

1) svarsto Nacionalinio krizių valdymo centro pateiktą informaciją apie grėsmes Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, jų pokyčius ir poveikį ir priima sprendimus dėl veiksmų ir priemonių šioms grėsmėms sumažinti ar jų išvengti;

2) teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams šalinimo ar mažinimo prioritetų nustatymo, vertina šių prioritetų įgyvendinimo rezultatus;

3) priima sprendimus dėl krizių valdymo ir jų padarinių šalinimo prioritetų;

4) teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl šio įstatymo 7 straipsnio 6 ir 7 punktuose nurodytų apribojimų ir (ar) priemonių taikymo;

5) siūlo Vyriausybei imtis krizės valdymo veiksmų ir skirti už krizės valdymą atsakingą ministeriją ar kitą valstybės instituciją ar įstaigą;

6) svarsto Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymus dėl valstybinių pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremalias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ir teikia Vyriausybei pasiūlymus;

7) ne rečiau kaip kartą per metus aptaria krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms būklę, vertina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms ir teikia pasiūlymus dėl pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms gerinimo;

8) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

9 straipsnis. Nacionalinio krizių valdymo centro kompetencija

1. Nacionalinis krizių valdymo centras:

1) atlieka grėsmių Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams stebėseną, vertinimą ir informavimą apie šias grėsmes, teikia Nacionalinio saugumo komisijai ir valstybės institucijoms ir įstaigoms informaciją apie šias grėsmes, jų pokyčius ir poveikį Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams;

2) informuoja Nacionalinio saugumo komisijos pirmininką apie ypatingus įvykius, gresiančius ar susidariusias krizes ir ekstremalias situacijas, analizuoja krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo duomenis, teikia Nacionalinio saugumo komisijai ir Vyriausybei pasiūlymus dėl situacijos valdymo priemonių;

3) atlieka nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą;

4) teikia Nacionalinio saugumo komisijai informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms;

5) organizuoja ir koordinuoja krizės valdymą ir jos padarinių šalinimą;

6) krizės metu:

a) renka informaciją apie krizę, rengia jos vystymosi prognozes ir planuoja krizės valdymo ar jos padarinių šalinimo priemones ir teikia Nacionalinio saugumo komisijai tvirtinti krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo prioritetus;

b) koordinuoja ir kontroliuoja krizės likvidavimo ir jos padarinių šalinimo priemonių įgyvendinimą;

c) vertina papildomų išteklių poreikį krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo priemonėms įgyvendinti, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą ir panaudojimą;

7) gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus:

a) vertina valstybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmę ir prireikus siūlo Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

b) renka informaciją apie susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, kartu su valstybės operacijų vadovu rengia ekstremaliosios situacijos vystymosi prognozes, koordinuoja tarpinstitucinių priemonių parengimą, siekiant laiku reaguoti į galimas naujas grėsmes, vertina poreikį imtis krizės valdymo veiksmų;

c) valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo motyvuotu pasiūlymu arba savo iniciatyva teikia pasiūlymą Nacionalinio saugumo komisijai dėl poreikio imtis krizės valdymo veiksmų ir skirti už krizės valdymą atsakingą ministeriją ar kitą valstybės instituciją ar įstaigą;

d) prireikus padeda už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovui organizuoti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymą;

e) šio įstatymo 41 straipsnyje nustatyta tvarka rengia pasiūlymus Vyriausybei nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti (ši funkcija vykdoma tik paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją);

f) kol nepaskirtas valstybės operacijų vadovas, organizuoja ir koordinuoja neatidėliotinus darbus ir veiksmus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams pašalinti;

g) koordinuoja ir kontroliuoja valstybės operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimą;

8) koordinuoja krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją ir pasirengimą valdyti krizes ir valstybės lygio ekstremaliąsias situacijas;

9) teikia Nacionalinio saugumo komisijai pasiūlymus dėl krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms gerinimo;

10) atlieka valstybės rezervo koordinatoriaus funkcijas;

11) vertina ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų pasiūlymus dėl valstybinių pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo ministerijoms, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms ir parengtus šių užduočių projektus teikia svarstyti Nacionalinio saugumo komisijai;

12) rengia ataskaitą apie Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo būklę ir plėtrą;

13) koordinuoja savanorių, tarptautinių humanitarinių organizacijų ir nevyriausybinių organizacijų (toliau – tarptautinės humanitarinės organizacijos ir nevyriausybines organizacijos, kartu – NVO) pajėgų pasitelkimą valstybės mastu;

14) organizuoja valstybės ir tarptautinio lygio krizių valdymo pratybas;

15) koordinuoja valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą;

16) koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą krizių valdymo srityje;

17) vykdo nacionalinių krizių valdymo procedūrų atitikties Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) ir Europos Sąjungos institucijų nustatytoms procedūroms priežiūrą;

18) dalyvauja rengiant krizių valdymo ir civilinės saugos srities įstatymų ir kitų teisės aktų projektus;

19) aptarnauja Nacionalinio saugumo komisijos veiklą;

20) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

2. Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas:

1) turi teisę duoti pavedimus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams, išskyrus Vyriausybę ir Nacionalinio saugumo komisiją, būtinus Nacionalinio krizių valdymo centro funkcijoms atlikti;

2) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir

civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

3. Nacionaliniam krizių valdymo centrui nustatytas funkcijas padeda atlikti iš atitinkamų valstybės institucijų ir įstaigų atstovų sudaryta Jungtinė grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupė, kurios sudėtį ir nuostatus tvirtina Vyriausybė.

10 straipsnis. Vidaus reikalų ministerijos kompetencija

1. Vidaus reikalų ministerija:
 - 1) formuoja valstybės politiką krizių valdymo ir civilinės saugos srityje;
 - 2) koordinuoja ir kontroliuoja įstaigų prie Vidaus reikalų ministerijos veiklą įgyvendinant krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinius;
 - 3) atlieka kitas šio įstatymo 11 straipsnyje ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.
2. Vidaus reikalų ministras:
 - 1) nustato tvarką, kuria vadovaudamiesi Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius ar jo įgaliotas asmuo duoda privalomus nurodymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams gerinti civilinės saugos būklę;
 - 2) nustato tvarką, kuria vadovaudamasis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas vertina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, išskyrus žvalgybos institucijas, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir valstybinės reikšmės objektų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms;
 - 3) nustato krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarką;
 - 4) tvirtina valstybės lygio civilinės saugos pratybų planus;
 - 5) nustato tarptautinės pagalbos teikimo komandos sudarymo ir aprūpinimo tvarką;
 - 6) teikia Vyriausybei krizių valdymo ir civilinės saugos srities įstatymų ir kitų teisės aktų projektus;
 - 7) pagal kompetenciją tvirtina kitus teisės aktus, kurių reikia krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimui organizuoti;
 - 8) atlieka kitas teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

11 straipsnis. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų kompetencija

1. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų veiklai krizių valdymo ir civilinės saugos srityje vadovauja jų vadovai arba jų įgalioti asmenys, kurie atsako už ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos pasirengimą atlikti jų kompetencijai priskirtas funkcijas krizių ar ekstremaliųjų situacijų metu.
2. Ministras ar jo įgaliotas asmuo skiria ministerijos parengties pareigūną – valstybės tarnautoją, kuris:
 - 1) organizuoja ministerijos veiklą krizių valdymo ir civilinės saugos srityje;
 - 2) koordinuoja ministerijos ir ministrui pavestoms valdymo sritims priskirtų valstybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms;
 - 3) koordinuoja savivaldybių institucijų ir įstaigų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ministrui pavestose valdymo srityse;
 - 4) atlieka kitas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas ministrui pavestose valdymo srityse.
3. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos:
 - 1) užtikrina jų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms jų veiklos srityse;
 - 2) teikia informaciją apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją ar krizę;
 - 3) organizuoja ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos darbuotojų – valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, (toliau – darbuotojai) krizių valdymo ir civilinės saugos mokymą;
 - 4) pagal kompetenciją renka ir teikia kitiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos

subjektams informaciją, reikalingą su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusioms funkcijoms vykdyti;

5) nustato ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų perspėjimo ir informavimo apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją tvarką;

6) pagal kompetenciją dalyvauja likviduojant krizes ir ekstremaliasias situacijas, šalinant jų padarinius, užtikrina valstybės operacijų vadovo, Nacionalinio saugumo komisijos sprendimų ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo pavedimų įgyvendinimą, organizuoja valstybės operacijų vadovo, Nacionalinio saugumo komisijos ir Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų įgyvendinimą;

7) teikia pagalbą savivaldybėms likviduojant savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, šalinant jos padarinius;

8) teikia Nacionaliniam krizių valdymo centrui pasiūlymus dėl valstybinių pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliasias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduočių skyrimo ministerijai, kitoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms;

9) pagal kompetenciją kasmet atlieka ekstremaliojo įvykio kriterijų peržiūrą ir teikia pasiūlymus Vyriausybei dėl jų nustatymo, pakeitimo ar panaikinimo;

10) pagal kompetenciją padeda Nacionaliniam krizių valdymo centrui atlikti nacionalinį galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą;

11) pagal kompetenciją informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus krizių valdymo ir civilinės saugos klausimais;

12) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

4. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos turi teisę aprūpinti veiklos vykdymui užtikrinti būtinomis priemonėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis (toliau – būtinos priemonės) kitas valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir civilinės saugos pajėgas.

5. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos vadovas:

1) priima sprendimus, reikalingus ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijai, pasirengimui krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms organizuoti ir (ar) reagavimui krizės ir ekstremaliosios situacijos metu užtikrinti;

2) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

12 straipsnis. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento ir jam pavaldžių įstaigų kompetencija

1. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos:

1) perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

2) pagal kompetenciją vykdo įvykių, ekstremaliųjų įvykių likvidavimą ir jų padarinių šalinimą, koordinuoja savivaldybės administracijos direktoriaus, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų šio įstatymo nustatyta tvarka atliekamą gyventojų evakavimą;

3) koordinuoja civilinės saugos įgyvendinimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir teikia metodinę pagalbą civilinės saugos srityje, prižiūri savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų veiklą civilinės saugos srityje, duoda privalomus nurodymus dėl jų veiklos civilinės saugos srityje;

4) šalies mastu koordinuoja gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais, organizuoja civilinės saugos mokymą;

5) pagal kompetenciją informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais;

6) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius:

1) nustato perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją priemones, gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimo apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją tvarką;

2) tvirtina civilinės saugos rekomendacijas gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams;

3) tvirtina civilinės saugos mokymo programas;

4) pagal kompetenciją priima kitus civilinę saugą reglamentuojančius teisės aktus;

5) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius ar jo įgaliotas asmuo turi teisę vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka duoti privalomus nurodymus valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams gerinti civilinės saugos būklę.

13 straipsnis. Savivaldybės administracijos direktoriaus kompetencija

Savivaldybės administracijos direktorius, vykdydamas valstybinę (valstybės perduotą) savivaldybei civilinės saugos funkciją:

1) organizuoja pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms savivaldybėje;

2) skiria parengties pareigūną – savivaldybės administracijos valstybės tarnautoją, kuris koordinuoja savivaldybės institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, kurių savininkė yra savivaldybė, savivaldybės valdomų įmonių, savivaldybės teritorijoje esančių kitų ūkio subjektų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms;

3) užtikrina savivaldybės pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms veiklos koordinavimą su ministerijų parengties pareigūnais;

4) organizuoja savivaldybės institucijų ir įstaigų turimos informacijos apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją teikimą;

5) skelbia ir atšaukia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, skiria savivaldybės operacijų vadovą;

6) organizuoja savivaldybės gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais;

7) Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikį, jas parenka, pažymi ir užtikrina, kad jos būtų parengtos;

8) prižiūri, kaip savivaldybės teritorijoje esančiose kitose įstaigose ir ūkio subjektuose vykdomi krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniai, laikomasi šio įstatymo ir kitų civilinę saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų;

9) įgyvendina priemones, reikalingas padėti civilinės saugos pajėgoms pasirengti atlikti sanitarinį švarinimą, ir kitas radiacinio, cheminio ir biologinio kenksmingumo pašalinimo priemones, organizuoja įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu nutrauktą komunalinių paslaugų teikimo atnaujinimą, pagalbos teikimą nukentėjusiems įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu, gyventojų, žuvusių krizių ar ekstremaliųjų situacijų metu ir nesant už laidojimą atsakingo asmens, laidojimą;

10) sudaro su kitomis savivaldybėmis tarpusavio pagalbos planus dėl materialinių išteklių pateikimo ir gyventojų evakavimo;

11) renka iš visų savivaldybėje esančių krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų, gyventojų duomenis, reikalingus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniams įgyvendinti, ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka šiuos duomenis kaupia, tvarko ir teikia Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui;

12) pagal kompetenciją informuoja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus civilinės saugos klausimais;

13) organizuoja savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų civilinės saugos mokymą;

14) savivaldybės teritorijoje organizuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento pasiūlymų įgyvendinimą ir užtikrina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento privalomų nurodymų įgyvendinimą;

15) pagal kompetenciją priima įsakymus pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms, jų prevencijos savivaldybėje ir savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo klausimais;

16) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

14 straipsnis. Kitų įstaigų ir ūkio subjektų kompetencija

1. Kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai atsako už pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms vadovaujamame objekte.

2. Savivaldybės administracijos direktoriaus nurodymu kitos įstaigos ir ūkio subjektai, kurių turimų materialinių išteklių teikimas yra tikslingas, atsižvelgdami į atliktą savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos vertinimą, privalo dalyvauti rengiant savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo planą, su savivaldybės administracijos direktoriumi sudaryti sutartį dėl šiame plane nurodytų uždavinių vykdymo.

3. Kitos įstaigos ir ūkio subjektai privalo:

1) šiame įstatyme nustatytais atvejais teikti materialinius išteklius ir atlikti būtinas užduotis;

2) vykdyti gelbėjimo darbų vadovo, operacijų vadovo, Vyriausybės ir savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimus, reikalingus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, krizei ar ekstremaliajai situacijai likviduoti, jų padariniams šalinti.

4. Kitos įstaigos, ūkio subjekto vadovas arba jo įgaliotas asmuo:

1) nedelsdamas perspėja kitos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojus apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją, organizuoja kitos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojų evakavimą, gelbėjimo darbus ir jiems vadovauja;

2) organizuoja kitos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojų civilinės saugos mokymą;

3) teikia duomenis apie valstybinės reikšmės ir pavojinguosius objektus Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro tvarkytojui;

4) prireikus aprūpina kitos įstaigos, ūkio subjekto darbuotojus būtinomis priemonėmis;

5) teikia savivaldybės administracijos direktoriui ir atitinkamai ministerijai pagal ministrui pavestą valdymo sritį duomenis, reikalingus krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždaviniams įgyvendinti;

6) Vyriausybės nustatyta tvarka informuoja apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ypatingą įvykį, ekstremaliąją situaciją;

7) atlieka kitas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas.

5. Veiklos vykdytojas arba jo įgaliotas asmuo atlieka šio straipsnio 4 dalies 2–6 punktuose nustatytas funkcijas, vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją, sudaro operacijų centrą, organizuoja ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą ir Vyriausybės nustatyta tvarka vykdo funkcijas didelių pramoninių avarijų prevencijos, tyrimo ir likvidavimo srityse.

15 straipsnis. Operacijų centrai

1. Operacijų centras – iš valstybės ir (ar) savivaldybių institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų ir (ar) darbuotojų, ūkio subjektų darbuotojų sudaromas organas, kurio veiklos tikslai yra šie:

1) vykdyti ekstremaliųjų situacijų prevenciją;

2) organizuoti ir koordinuoti įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų valdymą, jų padarinių šalinimą, gyventojų ir turto gelbėjimą;

3) gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, pagal kompetenciją organizuoti gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą;

4) valstybės ar savivaldybės institucijos ar įstaigos vadovo pavedimu atlikti civilinės mobilizacijos institucijos mobilizacijos valdymo grupės funkcijas.

2. Vyriausybė tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, sąrašą. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina kriterijus ūkio subjektams, kurių vadovai privalo sudaryti ūkio subjekto operacijų centrą. Kiekvienoje savivaldybėje sudaromas savivaldybės operacijų centras.

3. Operacijų centrą sudaro, jo nuostatus tvirtina ir operacijų centro patalpų ir darbo vietų įrengimą organizuoja:

1) valstybės institucijose ir įstaigose, kuriose privaloma sudaryti operacijų centrą, – šių institucijų ir įstaigų vadovai;

2) savivaldybėse – savivaldybių administracijų direktoriai;

3) ūkio subjektuose, kuriuose privaloma sudaryti operacijų centrą, – šių subjektų vadovai ar jų įgalioti asmenys.

4. Vyriausybė nustato operacijų centrų sudarymo, darbo organizavimo ir sušaukimo tvarką, uždavinius ir funkcijas.

16 straipsnis. Civilinės saugos pajėgos

1. Civilinės saugos pajėgos skirtos paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams, krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti.

2. Civilinės saugos pajėgoms priskiriamos:

1) priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos;

2) policijos pajėgos;

3) Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba) pajėgos;

4) Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių ir nepriklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų, nepaisant jų pavaldumo ir teisinės formos, pajėgos;

5) Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Viešojo saugumo tarnyba) pajėgos;

6) Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgos;

7) aplinkos apsaugos pajėgos;

8) avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgos;

9) ūkio subjekto pajėgos;

10) savanorių ir NVO pajėgos.

3. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgas sudaro Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžių įstaigų darbuotojai, vykdantys gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, savivaldybių priešgaisrinės tarnybos, žinybinės priešgaisrinės pajėgos ir savanoriškos ugniagesių formuotės.

4. Policijos pajėgas sudaro policijos generalinio komisaro įgaliota (-os) policijos įstaiga (-os), jų padaliniai ir policijos pareigūnai.

5. Valstybės sienos apsaugos tarnybos pajėgas sudaro specialiuosiuose planuose ir (ar) tarpžinybiniuose susitarimuose numatytos pajėgos, ekspertai, specialistai, orlaivių ekipažai ir patrulinių laivų įgulos.

6. Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančių ir nepriklausančių asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigų pajėgas sudaro greitosios medicinos pagalbos įstaigos, kitos Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemai priklausančios ir nepriklausančios asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos, nepaisant jų pavaldumo ir teisinės formos, ir jų darbuotojai.

7. Viešojo saugumo tarnybos pajėgas sudaro Viešojo saugumo tarnybos padaliniai.

8. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos pajėgas sudaro Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus patvirtintuose specialiuosiuose planuose numatytos pajėgos.

9. Aplinkos apsaugos pajėgas sudaro Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos, Aplinkos apsaugos agentūra ir valstybės įmonė Valstybinių miškų urėdija.

10. Avarinių tarnybų, atliekančių neatidėliotinus darbus, pajėgas sudaro vandentiekio, kanalizacijos, elektros, šilumos tinklų, dujų ūkio, kelių priežiūros tarnybų, sanitarinio švarinimo ir kitas komunalines paslaugas teikiančių įmonių pajėgos.

11. Ūkio subjekto pajėgas sudaro ūkio subjekto darbuotojai.

12. Savanorių ir NVO pajėgas sudaro gyventojai savanoriai, NVO nariai, darbuotojai ir savanoriai.

17 straipsnis. Savanorių ir NVO pajėgos

1. Savanorių ir NVO pajėgos gali būti pasitelkiamos gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai:

1) teikti humanitarinę pagalbą ir reikiamas paslaugas atliepiant humanitarinius poreikius;
2) vykdyti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus;
3) padėti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams vykdyti funkcijas, susijusias su krizių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija, valdymu ir jų padarinių šalinimu.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai, pasirengimo krizėms ar ekstremaliosioms situacijoms metu su savanoriais ar NVO, įvertinę savanorio ar NVO galimybes, patirtį ir (ar) turimus išteklius atlikti numatomus darbus ir funkcijas, teikti pagalbą ir paslaugas, užtikrinti numatomų atlikti darbų, funkcijų, teiktinos pagalbos ir paslaugų prieinamumą visoje numatomų atlikti darbų, funkcijų, teiktinos pagalbos ir paslaugų valstybės ar savivaldybių institucijos ar įstaigos, kitos įstaigos ar ūkio subjekto koordinuojamoje teritorijoje, sudaro pagalbos sutartis pagal kurias, gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai sutartyje numatytais sąlygomis, savanorių ar NVO pajėgos pasitelkiamos šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais. Savanorių ar NVO atrankos nuostatus ir konkrečius papildomus atrankos kriterijus tvirtina krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų vadovai.

3. Nesant šio straipsnio 2 dalyje nurodytų pagalbos sutarčių, krizės ar ekstremaliosios situacijos metu, šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais savanorių ir NVO pajėgos pasitelkiamos operacijų vadovo ar už krizės valdymą atsakingos ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos sprendimu ne ilgiau, nei būtina likviduoti krizės ar ekstremaliosios situacijos padarinius ir (ar) atlikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus darbus ir funkcijas, teikti pagalbą ir paslaugas, kurioms jie pasitelkiami.

4. Savanorių ir NVO pajėgų pasitelkimas ir dalyvavimas šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytais atvejais numatomas valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų rengiamuose ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose ar krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose.

5. Savanorių ir NVO pajėgų pasitelkimą valstybės mastu koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

6. Savanorių ir NVO pajėgų narių mokymas vykdyti šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus darbus ir funkcijas atliekamas Vyriausybės nustatyta tvarka. Savanorių ir NVO pajėgų narių pasirengimas vykdyti šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus darbus ir funkcijas tikrinamas krizių valdymo ir civilinės saugos pratybose.

7. Dėl savanorių ir NVO pajėgų pasirengimo atlikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytus darbus ir funkcijas, teikti pagalbą ir paslaugas šių darbų ir funkcijų, pagalbos ir paslaugų atlikimo (teikimo) ir šio straipsnio 6 dalyje nurodyto mokymo patirtos išlaidos kompensuojamos Vyriausybės nustatytais sąlygomis ir tvarka.

18 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų teisė gauti informaciją ir duomenų valdymas

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai, išskyrus kitas įstaigas ir ūkio subjektus, turi teisę neatlygintinai gauti iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir kitų asmenų informaciją, kurios reikia su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusioms funkcijoms atlikti.

2. Su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susiję duomenys, įskaitant asmens duomenis, tarp jų ir specialių kategorijų asmens duomenys, tvarkomi Valstybės duomenų valdysenos informacinėje sistemoje.

3. Registrų ir informacinių sistemų valdytojai ir (ar) tvarkytojai privalo užtikrinti reikalingų duomenų iš registrų ir informacinių sistemų teikimą Valstybės duomenų valdysenos informacinei sistemai šio straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais.

19 straipsnis. Gyventojų teisės ir pareigos

1. Gyventojai turi teisę:

1) būti perspėti apie gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją, gauti informaciją apie įvykčius įvykius, ekstremaliuosius įvykius, susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją ir rekomendacijas, kaip elgtis;

2) įvykių, ekstremaliųjų įvykių, krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu gauti reikalingą pagalbą pagal krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų galimybes.

2. Gyventojai privalo:

1) rūpintis, kad savo veikla nesukeltų pavojaus gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, aplinkai ir nesutrikdytų valstybės valdymo, viešosios tvarkos;

2) pranešti skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112 apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

3) pasirengti ekstremaliosioms situacijoms, vadovaudamiesi valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų viešai skelbiamomis rekomendacijomis gyventojams;

4) vykdyti gelbėjimo darbų vadovo, operacijų vadovo, Vyriausybės ir savivaldybės administracijos direktoriaus sprendimus, reikalingus įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, ekstremaliajai situacijai ar krizei likviduoti, jų padariniams šalinti.

3. Gyventojai gali turėti ir kitų šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytų teisių ir pareigų krizių valdymo ir civilinės saugos srityje.

III SKYRIUS

KRIZIŲ IR EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ PREVENCIJA, PASIRENGIMAS KRIZĖMS IR EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS

20 straipsnis. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos bendrosios nuostatos

1. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos vykdo krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją jų kompetencijai priskirtose veiklos srityse.

2. Savivaldybės administracijos direktorius vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją savivaldybės teritorijoje, priima įsakymus ekstremalių situacijų prevencijos savivaldybėje klausimais.

3. Kitos įstaigos, ūkio subjektai ir valstybinės reikšmės objektai vykdo ekstremaliųjų situacijų prevenciją jų veiklos srityse.

4. Vyriausybė skiria valstybines krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduotis ministerijoms ir kitoms valstybės institucijoms ir įstaigoms, o savivaldybių administracijų direktoriams, – valstybines ekstremaliųjų situacijų prevencijos užduotis. Šios užduotys yra sudėtinė krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos dalis.

5. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija vykdoma Vyriausybės nustatyta tvarka.

6. Ministerijų ir kitų valstybės institucijų ir įstaigų vykdomą krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevenciją koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras. Savivaldybių administracijų direktorių, kitų įstaigų ir ūkio subjektų, vykdomą ekstremaliųjų situacijų prevenciją koordinuoja ministrai jiems pavestose valdymo srityse.

21 straipsnis. Pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms bendrosios nuostatos

1. Krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms rengiamasi siekiant užtikrinti įvykių,

ekstremaliųjų įvykių likvidavimo, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo ir padarinių šalinimo, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus ir gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimą krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu.

2. Pasirengimą krizėms sudaro:

- 1) krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimas;
- 2) perspėjimo sistemos parengtis;
- 3) krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas;
- 4) valstybinių pasirengimo krizėms užduočių skyrimas ir jų vykdymas;
- 5) valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų ir kitų asmenų pasitelkimas;
- 6) pavedimas dirbti viršvalandinį darbą, dirbti poilsio ir švenčių dienomis, atšaukimas iš kasmetinių ar kitų atostogų.

3. Pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms sudaro:

- 1) ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimas;
- 2) perspėjimo sistemos parengtis;
- 3) krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas;
- 4) valstybinių pasirengimo ekstremaliosioms situacijoms užduočių skyrimas ir jų vykdymas;
- 5) slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymas, parinkimas, žymėjimas ir jų parengties organizavimas;
- 6) valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, darbuotojų profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų ir kitų asmenų pasitelkimas;
- 7) pavedimas dirbti viršvalandinį darbą, dirbti poilsio ir švenčių dienomis, atšaukimas iš kasmetinių ar kitų atostogų;
- 8) operacijų centrų sudarymas, patalpų ir darbo vietų įrengimas;
- 9) būtinų priemonių atsargų kaupimas;
- 10) materialinių išteklių tiekimo sutarčių sudarymas ir administravimas;
- 11) valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro tvarkymas;
- 12) civilinės saugos būklės patikrinimas.

22 straipsnis. Pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms koordinavimas ir priežiūra

1. Nacionalinis krizių valdymo centras:

- 1) koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų pasirengimą krizėms ir valstybės lygio ekstremaliosioms situacijoms;
- 2) teikia Nacionalinio saugumo komisijai informaciją apie krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms būklę.

2. Ministerijos koordinuoja savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms ministrams pavestose valdymo srityse.

3. Ministerijose skiriami šio įstatymo 11 straipsnio 2 dalyje nurodyti ministerijų parengties pareigūnai, kurie kartu yra ir Jungtinės grėsmių prevencijos ir krizių valdymo grupės nariai. Prireikus, ministro sprendimu, kitos ministro valdymo srities valstybės institucijos ir įstaigos taip pat skiria parengties pareigūną – valstybės tarnautoją ar darbuotoją, kuris organizuoja valstybės institucijos ir įstaigos veiklą krizių valdymo ir civilinės saugos srityje, koordinuoja valstybės institucijos ir įstaigos pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, atlieka kitas su krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos uždavinių įgyvendinimu susijusias funkcijas valstybės institucijos ir įstaigos veiklos srityse.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, išskyrus žvalgybos institucijas, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir valstybinės reikšmės objektų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms vertina Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka.

23 straipsnis. Krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimas

1. Rengiami šie krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai:

- 1) valstybiniai krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 2) valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 3) kitų įstaigų ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 4) ūkio subjektų ekstremaliųjų situacijų valdymo planai;
 - 5) savivaldybių ekstremaliųjų situacijų valdymo planai.
2. Vyriausybė tvirtina valstybės institucijų ir įstaigų, kurios rengia krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus, sąrašą.
3. Valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją dalyvauja rengiant valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus.
4. Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina kriterijus kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams, kurių vadovai organizuoja ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą.
5. Savivaldybės administracijos direktorius organizuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą ir tvirtina šį planą. Rengiant šį planą, privalo dalyvauti šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nurodytos kitos įstaigos ir ūkio subjektai, taip pat Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre įregistruoti ūkio subjektai.
6. Asmens sveikatos priežiūros įstaigos ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos vadovas sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka organizuoja asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo plano rengimą ir tvirtina šį planą.
7. Vyriausybė tvirtina valstybinius krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planus.
8. Vidaus reikalų ministras nustato šio straipsnio 1 dalyje nurodytų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimo tvarką.
9. Nacionalinis krizių valdymo centras pagal kompetenciją koordinuoja valstybinių krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų rengimą, taip pat vertina valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų atitiktį valstybiniams krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planams. Ministrui pavestoms valdymo sritims priskirtų valstybės institucijų ir įstaigų krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektai derinami su šio ministro vadovaujama ministerija. Savivaldybių, kitų įstaigų ir ūkio subjektų ekstremaliųjų situacijų valdymo planų projektai derinami su Vidaus reikalų ministerija ar jos įgaliota institucija.

24 straipsnis. Perspėjimo sistema ir jos parengtis

1. Perspėjimo sistema sukuriamą gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams perspėti ir informuoti apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją.
2. Perspėjimo sistemos technines perspėjimo priemones, reikalavimus jų parengčiai ir perspėjimo sistemos techninių perspėjimo priemonių priežiūros organizavimo tvarką nustato Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius.
3. Viešųjų ryšių tinklų ir (ar) viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjai privalo savo lėšomis palaikyti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento įdiegtoms perspėjimo sistemos techninėms perspėjimo priemonėms naudojamą infrastruktūrą ir (ar) technologinę paslaugą, kurios užtikrintų galimybę apie įvykį, ekstremaliąjį įvykį, gresiančią ar susidariusią krizę ar ekstremaliąją situaciją perspėti Lietuvos Respublikos teritorijoje esančius gyventojus.
4. Veiklos vykdytojai, kurių valdomų pavojingųjų objektų pavojaus zonoje gyvena 100 ar daugiau gyventojų, ūkio subjektai, kurių valdomų hidrotechnikos statinių užtvindymo zonoje gyvena 100 ar daugiau gyventojų, taip pat valstybės įmonė Ignalinos atominė elektrinė privalo savo lėšomis įrengti ir prižiūrėti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytas perspėjimo sistemos technines perspėjimo priemones. Šių priemonių naudojimas turi užtikrinti galimybę perspėti darbuotojus, taip pat gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus, patenkančius į galimos taršos, pavojaus ar užtvindymo zoną, apie tame ūkio subjekte įvykusią didelę pramoninę, branduolinę, radiologinę avariją, branduolinį incidentą ar avariją hidrotechnikos statinyje, priklausančiame tam ūkio subjektui.
5. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, išskyrus žvalgybos institucijas, kitos įstaigos ir ūkio subjektai jiems priklausančia perspėjimo sistemos infrastruktūra, reikalinga

perspėjimo sistemos techninėms perspėjimo priemonėms, privalo leisti neatlygintinai naudotis perspėjimą atliekantiems subjektams – Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui ir savivaldybių administracijų direktoriams.

25 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas ir gyventojų švietimas

1. Siekdamas pasirengti įvykių, ekstremaliųjų įvykių likvidavimui, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymui, jų padarinių šalinimui, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams ir gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui krizių ir ekstremaliųjų situacijų metu, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka organizuoja krizių valdymo ir civilinės saugos mokymą, į kurį yra integruotas pasirengimo karinėms ir hibridinėms grėsmėms mokymo turinys.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai privalo siųsti Vyriausybės nustatytą kategorijų asmenis, dirbančius jų vadovaujamose valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, kitose įstaigose ir ūkio subjektuose, išklausti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus patvirtintos civilinės saugos mokymo programos kurso. Šie asmenys mokomi ir jų kvalifikacija civilinės saugos srityje tobulinama Vyriausybės nustatyta tvarka.

3. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas vykdomas ikimokyklinio, priešmokyklinio ir (ar) bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose pagal švietimo, mokslo ir sporto ministro tvirtinamas bendrąsias programas, kriterijus ar gaires, į kurias yra integruotas su Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentu suderintas mokymo turinys, nurodytas šio straipsnio 1 dalyje. Krizių valdymo ir civilinės saugos mokymas aukštesiose mokyklose vykdomas aukštesios mokyklos nustatyta tvarka.

4. Gyventojų švietimas civilinės saugos klausimais vykdomas Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento nustatyta tvarka. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas koordinuoja gyventojų švietimą civilinės saugos klausimais, teikia savivaldybės administracijos direktoriui metodinę pagalbą. Gyventojų švietimas turi būti atliekamas asmenims su negalia pritaikytais bendravimo būdais (pavyzdžiui, žodiniu, rašytiniu, garsiniu ir (ar) vaizdiniu informacijos perdavimo ir (ar) gavimo būdais naudojant Brailio raštą, multimedijos priemones, garsines priemones, lengvai suprantamą (paprastą ir aiškiai struktūrizuotą) kalbą, gestų kalbą, taip pat patobulintus ir (ar) alternatyvius bendravimo būdus, priemones ir formas, įskaitant prieinamas informacijos ir ryšių technologijas, bet jomis neapsiribojant).

26 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos yra krizių valdymo ir civilinės saugos mokymo dalis.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų, ūkio subjektų ir savanorių ir NVO pajėgų pasirengimas patikrinamas krizių valdymo ir (ar) civilinės saugos pratybose, kai tariamomis ekstremaliosios situacijos ar krizės sąlygomis tikrinami veiksmai ir procedūros, numatytos ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose ar krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose, tobulinami sprendimų priėmimo įgūdžiai, mokomasi praktiškai organizuoti ir atlikti krizių valdymą, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduoti įvykius, ekstremaliuosius įvykius, krizes ar ekstremaliąsias situacijas ir šalinti jų padarinius.

3. Ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją organizuoja civilinės saugos pratybas, dalyvauja šio straipsnio 10 dalyje nurodytose pratybose.

4. Savivaldybės administracijos direktorius:

1) organizuoja savivaldybės lygio civilinės saugos pratybas;

2) užtikrina savivaldybės įstaigų ir viešųjų įstaigų, kurių savininkė yra savivaldybė ir savivaldybės valdomų įmonių dalyvavimą pagal jų kompetenciją (veiklos sritį) valstybės lygio krizių valdymo ir civilinės saugos pratybose.

5. Ūkio subjekto, kitos įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo organizuoja ūkio subjekto, kitos įstaigos darbuotojų civilinės saugos pratybas.

6. Savanorių ir NVO pajėgų narių pasirengimas vykdyti šio įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nurodytus darbus ir funkcijas tikrinamas krizių valdymo ir civilinės saugos pratybose.

7. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas ir jam pavaldžios įstaigos pagal kompetenciją organizuoja civilinės saugos pratybas, koordinuoja civilinės saugos pratybų organizavimą savivaldybėse, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms teikia metodinę pagalbą civilinės saugos pratybų organizavimo klausimais.

8. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius tvirtina civilinės saugos pratybų organizavimo ir vertinimo metodines rekomendacijas.

9. Vidaus reikalų ministras tvirtina valstybės lygio civilinės saugos pratybų planus.

10. Valstybės ir tarptautinio lygio krizių valdymo pratybas organizuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

11. Krizių valdymo ir civilinės saugos pratybos organizuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka.

27 straipsnis. Būtinų priemonių atsargų kaupimas

1. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytos valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai kaupia būtinąs priemones.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus, kurie privalo kaupti būtinąs priemones, būtinų priemonių sąrašą, kiekį ir laikotarpį, kuriam sukauptų būtinų priemonių turi pakakti nepertraukiamai šioje dalyje nurodytų institucijų, įstaigų ir ūkio subjektų veiklai užtikrinti, nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija.

3. Savivaldybės administracijos direktorius kontroliuoja, kaip savivaldybių įstaigos, savivaldybės valdomos įmonės kaupia būtinų priemonių atsargas pagal Vyriausybės ar jos įgalios institucijos nustatytus būtinų priemonių sąrašus, kiekį ir laikotarpį. Savivaldybės institucija ar įstaiga turi teisę jų ir savivaldybės valdomų įmonių sukauptomis būtinomis priemonėmis aprūpinti kitą savivaldybės instituciją arba įstaigą ar savivaldybės valdomą įmonę, tais atvejais, kai savivaldybės institucijai arba įstaigai ar savivaldybės valdomai įmonei nepakanka pagal šio straipsnio 1 dalį sukauptų būtinų priemonių.

28 straipsnis. Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos

1. Gyventojai, kurie užtikrina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų veiklą ekstremaliųjų situacijų ar karo metu, arba turi priskirtų būtinų užduočių, nuo jų gyvybei ir sveikatai atsiradusių pavojingų veiksmų laikinai apsaugomi slėptuvėse.

2. Kiti gyventojai, išskyrus šio straipsnio 1 dalyje nurodytus gyventojus, nuo jų gyvybei ir sveikatai atsiradusių pavojingų veiksmų laikinai apsaugomi kolektyvinės apsaugos statiniuose.

3. Oro pavojaus atveju gyventojams apsaugoti gali būti naudojamos priedangos.

4. Statant naują visuomenės poreikiams naudojamą pastatą (išskyrus religinės paskirties), kuriame vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių, arba aukštybinį (daugiau kaip 5 aukštų) daugiabutį gyvenamąjį namą, jame ar jo priklausinyje (-iuose) turi būti suprojektuota (-os) ir įrengta (-os) priedangos sąvoką atitinkanti (-čios) patalpa (-os).

5. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai savivaldybės administracijos direktoriui teikia duomenis apie jų valdomus ir savivaldybėje esančius kolektyvinės apsaugos statinius ir priedangas, taip pat informaciją apie statinius ir patalpas, kurie Vyriausybės nustatyta tvarka gali būti parenkami, kolektyvinės apsaugos statiniams ir priedangoms įrengti, ir sudaro galimybes jomis naudotis.

6. Savivaldybės administracijos direktorius užtikrina, kad kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos nustatyta tvarka būtų pažymėti ir parengti.

7. Vyriausybė nustato slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarką.

8. Vyriausybės įgaliota institucija nustato slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų projektavimo ir įrengimo reikalavimus.

29 straipsnis. Materialinių išteklių teikimo sutarčių sudarymas ir administravimas

1. Materialinių išteklių tiekimo sutartis šio įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje nustatyta atveju, Civilinio kodekso nustatyta tvarka sudaro savivaldybės administracijos direktorius ir kitos įstaigos ir ūkio subjekto vadovas arba jų įgalioti asmenys.

2. Į materialinių išteklių tiekimo sutartis, be šio straipsnio 1 dalyje nurodytuose teisės aktuose nustatytų bendrųjų ir atitinkamos rūšies sutartims keliamų reikalavimų, įtraukiamos nuostatos apie tai, kokius materialinius išteklius, kokiais atvejais ir kam kita įstaiga ir ūkio subjektas privalės tiekti, materialinių išteklių tiekimo terminus ir kitas su materialinių išteklių tiekimu susijusias sąlygas, kokia tvarka bus sprendžiami ginčai.

3. Kita įstaiga ir ūkio subjektas sudaro sąlygas savivaldybės administracijos direktoriaus, su kuriuo buvo sudaryta materialinių išteklių tiekimo sutartis, įgaliotiems asmenims patikrinti, ar yra tinkamai pasirengę vykdyti jiems šioje sutartyje nustatytus sutartinius įsipareigojimus.

4. Materialinių išteklių tiekimo sutartį sudariusi kita įstaiga ir ūkio subjektas pagal kompetenciją (veiklos sritį) dalyvauja civilinės saugos mokymuose.

30 straipsnis. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registras

1. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registras yra valstybės registras.

2. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre registruojami valstybinės reikšmės objektai ir pavojingieji objektai.

3. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro valdytojas yra Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas.

4. Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registro nuostatus tvirtina Vyriausybė.

31 straipsnis. Valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų ir kitų asmenų pasitelkimas

1. Kai reikia specialių žinių, Nacionalinis krizių valdymo centras jam nustatytoms funkcijoms atlikti turi teisę laikinai, bet ne ilgiau kaip vienų metų laikotarpiui, pasitelkti atitinkamas kompetencijas turinčius valstybės institucijų ar įstaigų valstybės tarnautojus ir (ar) darbuotojus, profesinės karo tarnybos karius ir žvalgybos pareigūnus.

2. Gavęs Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo rašytinį prašymą, kuriame nurodyta informacija apie Nacionalinio krizių valdymo centro poreikį pasitelkti atitinkamas kompetencijas turinčius valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojus ir (ar) darbuotojus, profesinės karo tarnybos karius ar žvalgybos pareigūnus ir jų pasitelkimo laikotarpį, valstybės institucijos ar įstaigos, kurioje numatomi pasitelkti valstybės tarnautojai ir (ar) darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ar žvalgybos pareigūnai eina pareigas (tarnauja, dirba), vadovas ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio prašymo gavimo dienos:

1) atleidžia valstybės tarnautojus nuo pareigos vykdyti pareigybės aprašyme nustatytas funkcijas ir paveda valstybės tarnautojams vykdyti Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis (esant šio straipsnio 3 dalyje nustatytoms sąlygoms);

2) atleidžia darbuotojus nuo pareigos dirbti ir paveda darbuotojams vykdyti Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis (esant šio straipsnio 3 dalyje nustatytoms sąlygoms);

3) atleidžia profesinės karo tarnybos karius ir žvalgybos pareigūnus nuo tarnybos (funkcijų) vykdymo ir paveda profesinės karo tarnybos kariams vykdyti Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo arba jo įgalioto asmens pavestas užduotis, o žvalgybos pareigūnams – Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo ar jo įgalioto asmens su žvalgybos institucijos, kurioje žvalgybos pareigūnas atlieka tarnybą, vadovu suderintas ir jų pavestas užduotis (esant šio straipsnio 3 dalyje nustatytoms sąlygoms).

3. Šio straipsnio 2 dalyje nustatytais atvejais valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ir žvalgybos pareigūnai pasitelkiami tik esant šios dalies 1 ir 2 punktuose nustatytoms sąlygoms:

1) yra valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų rašytinis sutikimas būti pasitelktiems (šio sutikimo nereikia, kai gresia ar susidaro krizė ar ekstremalioji situacija, taip pat paskelbiama ekstremalioji situacija);

2) Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių ir žvalgybos pareigūnų pasitelkimo klausimą suderina su valstybės institucijų ir įstaigų vadovais.

4. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka pavedus valstybės tarnautojams, darbuotojams, profesinės karo tarnybos kariams, žvalgybos pareigūnams vykdyti užduotis, šių asmenų pasitelkimas įforminamas Vyriausybės kanclerio įsakymu, kuriame nurodomas ir šių asmenų pasitelkimo laikotarpis. Pasitelktiems valstybės tarnautojams, darbuotojams, profesinės karo tarnybos kariams, žvalgybos pareigūnams garantuojamos einamos pareigos, ne mažesnis nei iki pasitelkimo jiems nustatytas darbo užmokestis ir kitos socialinės garantijos.

5. Pasitelkti valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai pasitelkimo laikotarpiu yra pavaldūs ir atskaitingi Nacionalinio krizių valdymo centro vadovui arba jo įgaliotam asmeniui ir pagal kompetenciją atlieka šio straipsnio 2 dalyje nurodytas užduotis. Žvalgybos pareigūnai pasitelkimo laikotarpiu yra pavaldūs ir atskaitingi žvalgybos institucijos, kurioje atlieka tarnybą, vadovui ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovui arba jo įgaliotam asmeniui ir pagal kompetenciją atlieka šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytas užduotis.

6. Pasitelkimo laikotarpiu pasitelktų valstybės tarnautojų, darbuotojų, profesinės karo tarnybos karių, žvalgybos pareigūnų darbo laiko apskaitą tvarko Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija. Pasitelktiems valstybės tarnautojams, darbuotojams, profesinės karo tarnybos kariams, žvalgybos pareigūnams ne mažesnę nei iki pasitelkimo jiems nustatytą darbo užmokestį moka ir kitas socialines garantijas užtikrina valstybės institucija ar įstaiga, iš kurios buvo pasitelkti valstybės tarnautojai, darbuotojai, profesinės karo tarnybos kariai ir žvalgybos pareigūnai.

7. Bendradarbiavimo sutartyse nustatytais sąlygomis ir tvarka mokslo ir studijų institucijų atstovai, verslą vienijančios organizacijos ar jų nariai gali būti pasitelkiami padėti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams vykdyti funkcijas, susijusias su krizių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų prevencija, valdymu ir jų padarinių šalinimu.

32 straipsnis. Pavedimas dirbti viršvalandinį darbą, dirbti poilsio ir švenčių dienomis, atšaukimas iš kasmetinių ar kitų atostogų

1. Gresiant ar susidarius krizei ar ekstremaliajai situacijai, taip pat paskelbus ekstremaliąją situaciją, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų valstybės tarnautojai ir darbuotojai privalo vykdyti juos į pareigas priimančio asmens arba jo įgalioto asmens įsakymą ar nurodymą dirbti viršvalandinį darbą, taip pat dirbti poilsio ir švenčių dienomis, kai būtina:

- 1) likviduoti įvykį, ekstremaliąjį įvykį, krizę ar ekstremaliąją situaciją ar šalinti jų padarinius;
- 2) gelbėti žmonių gyvybę ar sveikatą;
- 3) užkirsti kelią įvykiui, ekstremaliajam įvykiui, krizei ar ekstremaliajai situacijai;
- 4) užkirsti kelią grėsmei Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams ar gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų vadovai gali atšaukti valstybės tarnautojus ar darbuotojus iš kasmetinių ar kitų atostogų, išskyrus nėštumo, gimdymo, tėvystės, vaiko priežiūros ar nemokamų atostogų, nurodytų Lietuvos Respublikos darbo kodekso 137 straipsnio 1 dalyje, be šių asmenų sutikimo.

3. Kai šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais valstybės tarnautojas ar darbuotojas negali pasinaudoti šio straipsnio 2 dalyje nurodytomis atostogomis pagal jų tikslinę paskirtį, nes yra atšaukiamas iš atostogų, valstybės tarnautojo ar darbuotojo nepanaudotos atostogos jam suteikiamos kitu šalių sutartu laiku, pagal galimybes tais pačiais darbo metais.

4. Nėščioms, neseniai pagimdžiusioms ir krūtimi maitinančioms valstybės tarnautojoms ir darbuotojoms, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, auginantiems vaiką (įvaikį) iki 3 metų, valstybės tarnautojams ir darbuotojams, vieniems auginantiems vaiką (įvaikį) iki 14 metų arba

neįgalų vaiką (įvaikį) iki 18 metų, ir neįgalųjį slaugantiems valstybės tarnautojams ir darbuotojams galima šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais pavesti dirbti viršvalandžius, dirbti poilsio ar švenčių dieną ar atšaukti iš kasmetinių ar kitų atostogų tik jų rašytiniu sutikimu.

5. Šio straipsnio 1 dalyje nustatytais atvejais pavedus valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų valstybės tarnautojams ir darbuotojams dirbti viršvalandinį darbą, taip pat dirbti poilsio ir švenčių dienomis:

1) vidutinis darbo laikas, įskaitant viršvalandžius, per darbo dieną (pamainą) negali būti ilgesnis kaip 13 valandų ir 67 valandos per kiekvieną 7 dienų laikotarpį;

2) suteikiama pietų pertrauka, kuri negali būti trumpesnė kaip 30 minučių;

3) suteikiama ne mažiau kaip 11 valandų iš eilės kasdienio nepertraukiamojo poilsio tarp darbo dienų (pamainų), o per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį – bent 24 valandų nepertraukiamojo poilsio laikas;

4) suteikiama ne mažiau kaip 12 valandų poilsio laiko, jeigu budėjimas trunka 24 valandas.

IV SKYRIUS

EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ SKELBIMAS, ATŠAUKIMAS IR VALDYMAS

33 straipsnis. Ekstremaliųjų situacijų skelbimas ir atšaukimas

1. Ekstremalioji situacija skelbiama ir atšaukiama Vyriausybės nustatyta tvarka.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka praneša ir keičiasi informacija apie įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją.

3. Ekstremaliosios situacijos skirstomos į du lygius – savivaldybės ir valstybės:

1) savivaldybės lygio – ekstremalioji situacija, kurios padariniai ekstremaliojo įvykio kriterijus pasiekia arba pagrįstai prognozuojama, kad pasieks vienos savivaldybės teritorijoje ir kurios padariniai šalinami savivaldybėje esančiomis civilinės saugos pajėgomis ar naudojant savivaldybėje ar valstybės rezerve turimus materialinius išteklius;

2) valstybės lygio – ekstremalioji situacija Lietuvos teritoriniuose vandenyse Baltijos jūroje arba kurios padariniai ekstremaliojo įvykio kriterijus pasiekia dviejose ar daugiau savivaldybių teritorijų, arba kai paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija trunka ilgiau kaip vienus metus, arba kurios padariniams šalinti reikalingi materialiniai ištekliai teikiami iš kitų savivaldybių ar pasitelkiamos kitose savivaldybėse esančios civilinės saugos pajėgos.

4. Atsižvelgiant į ekstremaliosios situacijos lygį, Vyriausybės nustatyta tvarka skelbiama savivaldybės lygio ekstremalioji situacija arba valstybės lygio ekstremalioji situacija. Savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją skelbia savivaldybės administracijos direktorius visoje arba dalyje savivaldybės teritorijos. Valstybės lygio ekstremaliąją situaciją skelbia Vyriausybė visoje arba dalyje valstybės teritorijos.

5. Ekstremaliosios situacijos galiojimo trukmė siejama su ekstremaliosios situacijos grėsmės šio įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nurodytiems objektams išnykimu ir jos padarinių pašalinimu. Ekstremaliąją situaciją paskelbęs subjektas privalo reguliariai Vyriausybės nustatyta tvarka vertinti ekstremaliosios situacijos galiojimo poreikį ir, likvidavus ekstremaliąją situaciją ir pašalinus jos padarinius, inicijuoti ekstremaliosios situacijos atšaukimą.

6. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, laikoma, kad tuo pačiu pagrindu paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija yra atšaukta.

7. Esant savivaldybės administracijos direktoriaus motyvuotam prašymui skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir atsižvelgdamas į gresiančios ar susidariusios savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos pobūdį ir (ar) mastą, Nacionalinis krizių valdymo centras, bendradarbiaudamas su ministerija ir (ar) kita institucija ir įstaiga, kurios veiklos sričiai priskirtina gresianti ar susidariusi ekstremalioji situacija, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip kitą dieną po savivaldybės administracijos direktoriaus motyvuoto prašymo gavimo, teikia pasiūlymą Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją. Tuo atveju, kai Nacionalinis krizių valdymo centras nusprendžia, kad savivaldybės administracijos direktoriaus prašymas skelbti

valstybės lygio ekstremaliąją situaciją yra nepagrįstas, apie šį sprendimą nedelsdamas informuoja savivaldybės administracijos direktorių ir pateikia pasiūlymus dėl savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo organizavimo.

34 straipsnis. Savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymas

1. Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, savivaldybės administracijos direktorius:

- 1) nedelsdamas sušaukia savivaldybės operacijų centrą;
- 2) vadovaudamasis Vyriausybės nustatyta tvarka, savivaldybės operacijų centro pasiūlymu skelbia savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją ir savivaldybės institucijos ar įstaigos, kitos valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautoją, darbuotoją ar valstybės politiką paskiria savivaldybės operacijų vadovu;
- 3) šio įstatymo 37 straipsnyje nustatyta tvarka organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją;
- 4) telkia visas savivaldybėje esančias civilinės saugos pajėgas ir reikalingus materialinius išteklius susidariusiai savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, gyventojams kolektyvinės apsaugos statiniuose apsaugoti, jiems evakuoti;
- 5) atsižvelgdamas į savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, Vyriausybės nustatyta tvarka priima sprendimą dėl gyventojų evakavimo;
- 6) kreipiasi į kitos savivaldybės ir (arba) valstybės instituciją ir (arba) įstaigą pagalbos gyventojams evakuoti, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiui, ekstremaliajam įvykiui ar savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti, kai savivaldybėje esančių civilinės saugos pajėgų ir materialinių išteklių nepakanka;
- 7) pagal kompetenciją priima kitus sprendimus gresiančiai ar susidariusiai savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai valdyti ir jos padariniams šalinti.

2. Gresiant ar susidarius savivaldybės lygio ekstremaliajai situacijai, savivaldybės operacijų centras:

- 1) vertina ekstremaliosios situacijos grėsmę ir prireikus siūlo savivaldybės administracijos direktoriui skelbti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją;
- 2) organizuoja paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo ir jų padarinių šalinimo darbus ir juos koordinuoja;
- 3) renka informaciją apie susidariusią savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, rengia jos vystymosi prognozes ir planuoja priemones, siekdamas laiku reaguoti į galimas naujas grėsmes; planuoja paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo darbus;
- 4) išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;
- 5) organizuoja įvykių, ekstremaliųjų įvykių ar ekstremaliųjų situacijų metu nutrauktų paslaugų gyventojams teikimo atnaujinimą.

3. Paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją:

- 1) savivaldybės operacijų vadovas tampa atsakingas už paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo darbų organizavimą ir atlikimą;
- 2) savivaldybės administracijos direktorius vykdo šio straipsnio 1 dalies 3–6 punktuose nustatytas funkcijas ir kitas savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytas priemones;
- 3) savivaldybės operacijų centras vykdo šio straipsnio 2 dalies 3–5 punktuose nustatytas funkcijas ir kitas savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytas priemones, taip pat koordinuoja jų vykdymą;
- 4) ministerijos, atsižvelgdamos į ministrams pavestą valdymo sritį, taip pat ministrui pavestos valdymo srities įstaigos kompetenciją, teikia konsultacijas, ekspertinę ir pagal galimybes

kitą pagalbą savivaldybei likviduojant savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją ir šalinant jos padarinius;

4. Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka gali būti pasitelkiami kariniai vienetai.

35 straipsnis. Valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymas

1. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus, Nacionalinis krizių valdymo centras:

1) organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

2) vertina valstybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmę ir prireikus siūlo Vyriausybei skelbti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją;

3) renka informaciją apie susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, kartu su valstybės operacijų vadovu rengia jos vystymosi prognozes ir planuoja tarpinstitucines priemones, siekdamas laiku reaguoti į galimas naujas grėsmes, vertina poreikį imtis krizės valdymo veiksmų;

4) išplatina valstybės institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, arba koordinuoja valstybės institucijų ir įstaigų veiklą platinant tokią informaciją;

5) prireikus padeda valstybės operacijų vadovui organizuoti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymą;

6) koordinuoja ir kontroliuoja valstybės krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose numatytų priemonių įgyvendinimą valstybės mastu;

7) kol nepaskirtas valstybės operacijų vadovas, organizuoja ir koordinuoja neatidėliotinus darbus ir kitus veiksmus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams pašalinti;

8) teikia valstybės operacijų vadovui informaciją ir pasiūlymus dėl paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinų darbų, įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimo darbų;

9) koordinuoja ir kontroliuoja valstybės operacijų vadovo sprendimų įgyvendinimą.

2. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai:

1) Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, išplatina valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti;

2) Vyriausybė, atsižvelgdama į Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymą ir įvykio, ekstremaliojo įvykio pobūdį, skelbia valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir paskiria valstybės operacijų vadovą. Valstybės operacijų vadovu skiriamas Vyriausybės narys, valstybės institucijos arba įstaigos, kurios veiklos srityje susidarė valstybės lygio ekstremalioji situacija, vadovas arba, kai valstybės lygio ekstremalioji situacija apima kelias valdymo (veiklos) sritis, valstybės operacijų vadovu gali būti skiriamas Nacionalinio krizių valdymo centro vadovas.

3. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus, ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos, kurioje sudarytas operacijų centras, vadovas ar jo įgaliotas asmuo, nedelsdamas:

1) sušaukia ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos operacijų centrą;

2) organizuoja ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, jų veiklos srities valstybės institucijų ir įstaigų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją;

3) išplatina informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

4. Gresiant ar susidarius valstybės lygio ekstremaliajai situacijai, taip pat ją paskelbus, ministerijos ar kitos valstybės institucijos ar įstaigos operacijų centras organizuoja ir koordinuoja

krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose ministerijai ar kitai valstybės institucijai ar įstaigai numatytų veiksmų ir priemonių įgyvendinimą, materialinių išteklių suteikimą, valstybės operacijų vadovo sprendimų vykdymą ir Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų ir šio centro vadovo pavedimų įgyvendinimą.

5. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją:

1) Vyriausybė gali nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti;

2) atsiradus su valstybės lygio ekstremaliąja situacija susijusiam būtinų prekių ir (ar) paslaugų trūkumui ar ribotam prieinamumui, Vyriausybė imasi šių prekių ir (ar) paslaugų tiekimą ir prieinamumą didinančių priemonių;

3) krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų prašymu Vyriausybė priima sprendimus dėl valstybės rezervo išteklių skyrimo;

4) Vyriausybė skiria valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines reagavimo į ekstremaliasias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduotis;

5) valstybės operacijų vadovas atsako už neatidėliotinų darbų organizavimą, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdymo ir jos padarinių šalinimo organizavimą;

6) savivaldybės operacijų centras organizuoja ir koordinuoja savivaldybės ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose savivaldybei numatytų veiksmų ir priemonių įgyvendinimą, materialinių išteklių suteikimą, valstybės operacijų vadovo sprendimų vykdymą ir Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų ir šio centro vadovo pavedimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje;

7) savivaldybės administracijos direktorius nedelsdamas sušaukia savivaldybės operacijų centrą, organizuoja valstybės tarnautojų ir darbuotojų perspėjimą apie gresiančią ar susidariusią valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, išplatina savivaldybės teritorijoje informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti, užtikrina Nacionalinio saugumo komisijos, valstybės operacijų vadovo sprendimų ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo pavedimų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje;

8) kiti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektai vykdo savo ekstremaliųjų situacijų valdymo plane, krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane ar valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose pagal jų kompetenciją numatytas priemones ir veiksmus, užtikrina valstybės operacijų vadovo sprendimų ir Nacionalinio krizių valdymo centro vadovo pavedimų įgyvendinimą, organizuoja Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymų įgyvendinimą.

6. Valstybės operacijų vadovas, atsižvelgdamas į valstybės lygio ekstremaliosios situacijos pobūdį, mastą ir jos valdymo rezultatus, jei šiame straipsnyje nustatytų priemonių taikymas nėra efektyvus ir neleidžia suvaldyti valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir (ar) pašalinti jos padarinių, gali motyvuotai kreiptis į Nacionalinį krizių valdymo centrą siūlydamas imtis krizės valdymo veiksmų.

7. Ekstremaliųjų situacijų, apibrėžtų Nacionalinio saugumo strategijoje kaip keliančių ar galinčių sukelti grėsmę Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui, valdymo koordinavimo klausimai gali būti svarstomi Nacionalinio saugumo komisijoje ar kitoje šiems klausimams svarstyti Vyriausybės sudarytoje komisijoje ar komitete. Nacionalinio saugumo komisijos ar kitų Vyriausybės sudarytų komisijų ar komitetų priimti sprendimai privalomi valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms.

8. Už Vyriausybės kompetencijai priskirtų sprendimų, būtinų valstybės lygio ekstremaliajai situacijai valdyti, jos padariniams šalinti, parengimą ir pateikimą Vyriausybei valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu yra atsakingas ministras, kuriam pavestose valdymo srityse yra susidariusi valstybės lygio ekstremalioji situacija.

9. Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka gali būti pasitelkiami kariniai vienetai.

36 straipsnis. Vadovavimas paieškos, gelbėjimo, neatidėliotiniams darbams, įvykio, ekstremaliojo įvykio, ekstremaliosios situacijos valdymo, padarinių šalinimo ir šių darbų organizavimas

1. Gelbėjimo darbų vadovo funkcijas likviduojant įvykį ar ekstremalųjį įvykį ir šalinant jo padarinius atlieka pirmas atvykęs į įvykio ar ekstremaliojo įvykio vietą civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojas ar darbuotojas. Gelbėjimo darbų vadovo funkcijos perduodamos įvykio ar ekstremaliojo įvykio pobūdį atitinkančios kompetencijos civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojui ar darbuotojui, kai tik jis atvyksta į įvykio ar ekstremaliojo įvykio vietą.

2. Gelbėjimo darbų vadovui yra pavaldžios į ekstremaliosios situacijos židinį atvykusios civilinės saugos pajėgos, neatsižvelgiant į jų pavaldumą. Niekas negali trukdyti gelbėjimo darbų vadovo veiksams arba atšaukti jo sprendimų, skirtų paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, įvykiams, ekstremaliesiems įvykiams likviduoti ir jų padariniams šalinti, išskyrus subjektus, nurodytus šio straipsnio 4 dalyje.

3. Gelbėjimo darbų vadovas atsako už paieškos ir gelbėjimo darbų, neatidėliotinių darbų vykdymą, už civilinės saugos pajėgų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, taip pat kitų gyventojų, dalyvaujančių vykdant gelbėjimo, paieškos darbus, likviduojant įvykį, ekstremalųjį įvykį, ekstremaliąją situaciją ir šalinant jų padarinius ir kuriems jis vadovauja įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos vietoje, saugumą.

4. Paskelbus ekstremaliąją situaciją, operacijų vadovas priima sprendimus, būtinus organizuoti neatidėliotinus darbus, likviduoti ekstremaliąją situaciją ir pašalinti jos padarinius. Savivaldybės operacijų vadovo sprendimai skirti organizuoti neatidėliotinus darbus, likviduoti savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją ir pašalinti jos padarinius privalomi savivaldybėje esantiems ir savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos valdyme dalyvaujantiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams. Valstybės operacijų vadovo sprendimai skirti organizuoti neatidėliotinus darbus, likviduoti valstybės lygio ekstremaliąją situaciją ir pašalinti jos padarinius privalomi valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdyme dalyvaujantiems krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams.

5. Dėl įvykio, ekstremaliojo įvykio ar ekstremaliosios situacijos kilus pavojui gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, gelbėjimo darbų vadovo ar, paskelbus ekstremaliąją situaciją, operacijų vadovo sprendimu:

1) gali būti laikinai apribotas patekimas į tam tikrą teritoriją, statinį ar patalpą, apribotas ar uždraustas transporto priemonių eismas tam tikroje teritorijoje;

2) civilinės saugos pajėgos gali naudotis ekstremaliajam įvykiui ar ekstremaliajai situacijai likviduoti reikalingais materialiniais ištekliais, neatsižvelgdamos į jų nuosavybės formą;

3) civilinės saugos pajėgų pareigūnai, valstybės tarnautojai ar įgalioti darbuotojai, atlikdami savo funkcijas, turi teisę bet kuriuo paros metu įeiti į bet kokias negyvenamąsias patalpas ir teritorijas, gyventojų sutikimu – į gyvenamąsias patalpas, sustabdyti atliekamus darbus, pašalinti kliūtis, kurios trukdo likviduoti įvykį, ekstremalųjį įvykį ar ekstremaliąją situaciją, taip pat bet kokioje įvykio ar ekstremaliojo įvykio paveiktoje teritorijoje atlikti paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus. Be gyventojų sutikimo įeiti į gyvenamąją patalpą galima tik tuo atveju, kai reikia gelbėti gyventojų gyvybę, sveikatą ar turtą.

6. Operacijų vadovo sprendimai, skirti organizuoti neatidėliotinus darbus, likviduoti ekstremaliąją situaciją ir pašalinti jos padarinius, taip pat šio straipsnio 5 dalyje nurodyti sprendimai įforminami specialiaame blanke elektroniniu būdu ir įsigalioja nuo jų pasirašymo momento. Šių sprendimų formą ir skelbimo tvarką nustato Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktorius. Dėl ekstremaliosios situacijos pavojaus gyventojų gyvybei, sveikatai, turtui ar aplinkai, gelbėjimo darbų vadovo priimti šio straipsnio 5 dalyje nurodyti sprendimai ne vėliau kaip kitą dieną privalo būti įforminti ir paskelbti šioje dalyje nustatyta tvarka.

7. Savivaldybės operacijų vadovo arba valstybės operacijų vadovo sprendimų, nurodytų šio straipsnio 6 dalyje, įgyvendinimą koordinuoja ir kontroliuoja, atitinkamai savivaldybės

administracijos direktorius, arba Nacionalinis krizių valdymo centras arba jų siūlymu, atitinkamas operacijų centras.

8. Priešgaisrinės gelbėjimo pajėgos pagal kompetenciją vykdo paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduoja įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalina jų padarinius, vykdo kitas pagal kompetenciją operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius.

9. Policijos pareigūnai saugo ekstremaliosios situacijos židinį, palaiko viešąją tvarką ir užtikrina eismo saugumą ekstremaliosios situacijos paveiktoje teritorijoje, renka ir sistemina informaciją apie nukentėjusius ir žuvusius gyventojus, nustato žuvusiųjų tapatybę, vykdo kitas pagal kompetenciją operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius.

10. Valstybės sienos apsaugos tarnyba kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis ir įstaigomis vykdo paieškos ir gelbėjimo darbus Kuršių mariose, dalyvauja atliekant paieškos ir gelbėjimo darbus kitose paieškos ir gelbėjimo rajono dalyse, žvalgo ekstremaliosios situacijos teritoriją iš oro, stebi radiacijos foną ir vykdo kitas pagal kompetenciją operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius pasienio ruože ir kituose Valstybės sienos apsaugos tarnybos kontroliuojamuose ar saugomuose objektuose.

11. Greitosios medicinos pagalbos paslaugas teikiančių įstaigų darbuotojai įvykių, ekstremaliųjų įvykių ir ekstremaliųjų situacijų metu teikia greitosios medicinos pagalbos paslaugas.

12. Viešojo saugumo tarnybos pareigūnai susidarius ekstremaliajai situacijai užkerta kelią veiksams, keliantiems pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, turtui, gamtai, vykdo kitas pagal kompetenciją operacijų vadovo paskirtas užduotis atliekant paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotinus darbus, likviduojant įvykius, ekstremaliuosius įvykius ir ekstremaliąsias situacijas ir šalinant jų padarinius.

13. Aplinkos apsaugos pajėgos atlieka aplinkos tyrimus, būtinus valdant ekstremaliąją situaciją ir organizuojant jos padarinių šalinimą, prognozuoja teršalų sklaidą, organizuoja miškų gaisrų gesinimą, vertina poveikį aplinkai, koordinuoja aplinkos būklės atkūrimą ir veiksmus, užtikrinančius teršalų ir (arba) kitokių darančių žalą aplinkai veiksnių skubią kontrolę, sulaikymą, pašalinimą ar kitokį valdymą, siekiant sumažinti ar išvengti didesnės žalos aplinkai, neigiamo poveikio žmonių sveikatai ar tolesnio aplinkos elementų funkcijų pablogėjimo.

14. Asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos turi būti pasirengusios organizuoti savo veiklą ekstremaliosios situacijos metu pagal šio įstatymo 23 straipsnio 6 dalyje nurodytą asmens ir visuomenės sveikatos priežiūros įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo planą.

37 straipsnis. Perspėjimas ir informavimas

1. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią, susidariusią ar paskelbtą ekstremaliąją situaciją perspėjami nedelsiant (iš karto), kartu išplatinama valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turima arba joms skirta informacija, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti. Perspėjimo pranešimai turi būti skelbiami taip, kad juose pateikiama informacija būtų prieinama asmenims su negalia (perspėjimo pranešimai ir juose pateikiama informacija turi būti skelbiami prieinamais bendravimo būdais, pavyzdžiui, žodiniu, rašytiniu, garsiniu ir (ar) vaizdiniu informacijos perdavimo ir (ar) gavimo būdais naudojant Brailio raštą, multimedijos priemones, garsines priemones, lengvai suprantamą (paprastą ir aiškiai struktūrizuotą) kalbą, gestų kalbą, taip pat patobulintus ir (ar) alternatyvius bendravimo būdus, priemones ir formas, įskaitant, bet neapsiribojant, prieinamas informacijos ir ryšių technologijas).

2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytų ūkio subjektų, įregistruotų Valstybinės reikšmės ir pavojingų objektų registre, vadovai nedelsdami (iš karto) perspėja gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus,

patenkančius į galimos taršos ar pavojaus zoną, apie ekstremaliųjų įvykių, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją.

3. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją perspėjami Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatytais techninėmis perspėjimo priemonėmis ir tvarka.

4. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus ekstremaliųjų situacijų valdymo klausimais informuoja Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento direktoriaus nustatyta tvarka.

5. Paskelbus savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją arba valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, gyventojų informavimą koordinuoja atitinkamai savivaldybės operacijų centras arba Nacionalinis krizių valdymo centras.

38 straipsnis. Gyventojų evakavimas

1. Atsižvelgdami į ekstremaliosios situacijos sukeltą pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, sprendimus dėl gyventojų evakavimo Vyriausybės nustatyta tvarka priima savivaldybės administracijos direktorius, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų ir ūkio subjektų vadovai, o ekstremaliosios situacijos židinyje sprendimą dėl skubaus gyventojų iškeldinimo iš ekstremaliosios situacijos židinio priima gelbėjimo darbų vadovas.

2. Gyventojų evakavimą savivaldybėje organizuoja savivaldybės operacijų centras.

3. Įvykus branduolinei ar radiologinei avarijai branduolinės energetikos objekte, esančiame Lietuvos Respublikoje ar kaimyninėje valstybėje, kai jo avarinės parengties zonos ir (ar) avarinio planavimo atstumai patenka į Lietuvos Respublikos teritoriją, Lietuvos Respublikos gyventojai evakuojami pagal Vyriausybės patvirtintą valstybinį gyventojų apsaugos planą branduolinės ar radiologinės avarijos atveju. Pagal šį planą šiame plane nurodytų savivaldybių tarybos tvirtina savivaldybių administracijų direktorių parengtus detaliuosius gyventojų evakavimo planus, šių savivaldybių administracijų direktoriai evakuojamų gyventojų apgyvendinimo klausimus derina su savivaldybių, į kurias evakuojami gyventojai, administracijų direktoriais, organizuojančiais evakuotų gyventojų apgyvendinimą.

39 straipsnis. Materialinių išteklių teikimas

1. Šio įstatymo 2 straipsnio 24 dalyje nustatytais atvejais kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka teikia turimus materialinius išteklius.

2. Ekstremaliųjų situacijų atvejais ūkio subjektai, teikiantys elektroninių ryšių tinklą ar elektroninių ryšių paslaugas, turi suteikti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams pirmumo teisę naudotis elektroninių ryšių tinklais ir gauti elektroninių ryšių paslaugas, būtinas krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų naudojamo elektroninių ryšių sistemos tinkamam funkcionavimui užtikrinti, taip pat skirti reikalingus ekspertus ir specialistus.

40 straipsnis. Būtinų užduočių atlikimas

1. Susidarius ekstremaliajai situacijai, gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai Vyriausybės nustatyta tvarka atlieka būtinas užduotis.

2. Būtinoms užduotims atliekamos tik tada, kai civilinės saugos pajėgų ar materialinių išteklių, esančių operacijų vadovo žinioje, nepakanka ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti.

3. Būtinoms užduotims, kurioms atlikti reikalingi žmogiškieji ištekliai, gali būti pasitelkiami gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai. Būtinoms užduotims, kurioms atlikti reikalingi žmogiškieji ir materialiniai ištekliai, gali būti pasitelkiami tik kitos įstaigos ir ūkio subjektai.

4. Būtinoms užduotims neskiriamos asmenims iki 18 metų, ginkluotųjų pajėgų nariams, į civilinio mobilizacinio personalo rezervą įrašytiems asmenims, taip pat asmenims, kurie atlieka funkcijas, reikalingas valstybinio ar savivaldybių administravimo subjektams pavestoms funkcijoms atlikti. Neįgaliesiems, vyresniems kaip 65 metų asmenims, nėščioms, neseniai pagimdžiusioms,

krūtimi maitinančioms moterims, asmenims, auginantiems vaiką iki 3 metų, asmenims, vieniems auginantiems vaiką iki 14 metų arba neįgalų vaiką iki 18 metų, gali būti skiriamos būtinos užduotys tik jų sutikimu.

5. Maksimali būtinų užduočių trukmė negali viršyti 86 valandų per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį. Būtiną užduotį atliekantiems asmenims per parą turi būti užtikrinta ne trumpesnė kaip 30 minučių pertrauka pailsėti ir pavalgyti ir 11 valandų paros nepertraukiamas poilsis, taip pat per 7 paeiliui einančių dienų laikotarpį – bent 24 valandų nepertraukiamas poilsis.

6. Neturintys reikiamos kvalifikacijos asmenys turi būti apmokomi atlikti jiems paskirtas būtiną užduotį, taip pat aprūpinami būtinoms užduotims atlikti reikalingomis priemonėmis, išskyrus kai gyventojai, kitos įstaigos ar ūkio subjektai turi savo įrankius, prietaisus ar transporto priemones, reikalingas paskirtoms būtinoms užduotims atlikti ir sutinka jas naudoti.

7. Asmenys, atliekantys būtiną užduotį, aprūpinami maistu ir, jeigu būtiną užduotį atliekamos ne jų gyvenamojoje vietovėje, gyvenamąją patalpą.

8. Būtinų užduočių paskyrimo, atlikimo ir kompensavimo už jų atlikimą tvarką nustato Vyriausybė.

41 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimų nustatymas

1. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją:

1) valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, dalyvaujančios valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valdyme ir jos padarinių šalinime, gali siūlyti nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti. Šie pasiūlymai teikiami Nacionaliniam krizių valdymo centrui;

2) Nacionalinis krizių valdymo centras gali savo iniciatyva siūlyti Vyriausybei nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus valstybės lygio ekstremaliajai situacijai likviduoti ir jos padariniams šalinti.

2. Nacionalinis krizių valdymo centras, vertindamas gautus šio straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus pasiūlymus ar teikdamas šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytą pasiūlymą turi surinkti informaciją apie pagrįstą poreikį garantuoti viešąją tvarką, gelbėti ar apsaugoti žmogaus gyvybę, sveikatą ar turtą, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu.

3. Vyriausybė, gavusi šio straipsnio 1 dalies 2 punkte ar 2 dalyje nurodytą Nacionalinio krizių valdymo centro pasiūlymą prieš priimdama sprendimą dėl šio įstatymo 35 straipsnio 5 dalies 1 punkte nurodytų apribojimų nustatymo, gali paprašyti kompetentingų valstybės institucijų ir įstaigų arba atitinkamos srities ekspertų papildomai įvertinti Nacionalinio krizių valdymo centro pateiktą pasiūlymą.

4. Nustatydama šio įstatymo 35 straipsnio 5 dalies 1 punkte nurodytus apribojimus, Vyriausybė turi nustatyti jų taikymo terminą, neilgesnį už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos trukmę, laikydamosi proporcingumo principo, nepažeisdama sąžiningos konkurencijos ir ūkio subjektų lygiateisiškumo. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų atžvilgiu nustatytus apribojimus Vyriausybė turi nedelsdama atšaukti, kai išnyksta priežastys, dėl kurių šie ribojimai buvo nustatyti.

42 straipsnis. Prekybos ir paslaugų teikimo reguliavimas valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu

1. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, Nacionalinio saugumo komisija turi teisę nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams būtinų prekių ir (ar) paslaugų sąrašą ir pavesti Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai stebėti šių prekių ir (ar) paslaugų kainų ir prieinamumo pokyčius. Valstybinė

vardotojų teisių apsaugos tarnyba, nustačiusi šių prekių ir (ar) paslaugų trūkumą ir (ar) jų prieinamumo kliūtis, nedelsdama apie tai informuoja Nacionalinio saugumo komisiją. Nacionalinio saugumo komisija, atsižvelgdama į gautą informaciją, gali teikti pasiūlymą Vyriausybei spręsti dėl poreikio imtis šio įstatymo 35 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytų priemonių.

2. Vyriausybė, gavusi šio straipsnio 1 dalyje nurodytą Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymą ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos nuomonę, turi teisę šio įstatymo 35 straipsnio 5 dalies 2 punkto pagrindu paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos metu imtis konkrečių prekių ir (ar) paslaugų tiekimą ir prieinamumą didinančių priemonių.

3. Nustatydama šio įstatymo 35 straipsnio 5 dalies 2 punkte nurodytas priemones, Vyriausybė turi laikytis proporcingumo principo, nepažeisti sąžiningos konkurencijos ir ūkio subjektų lygiateisiškumo ir nurodyti maksimalų jų taikymo terminą, ne ilgesnį už valstybės lygio ekstremaliosios situacijos trukmę. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją gyventojų, valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų atžvilgiu nustatytas priemones Vyriausybė turi nedelsdama atšaukti, kai išnyksta priežastys, dėl kurių šios priemonės buvo nustatytos.

V SKYRIUS KRIZĖS VALDYMAS

43 straipsnis. Krizės valdymas

1. Susidariusios krizės valdymą organizuoja ir koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras. Vyriausybei priėmus sprendimą imtis krizių valdymo veiksmų ir paskyrus už krizės valdymą atsakingą ministeriją ar kitą valstybės instituciją ar įstaigą, Nacionalinis krizių valdymo centras pagal kompetenciją imasi krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo koordinavimo veiksmų kartu su Vyriausybės paskirta atsakinga už krizės valdymą ministerija ar kita valstybės institucija ar įstaiga.

2. Krizės valdymas yra trijų lygmenų: strateginio, operacinio ir taktinio.

3. Strateginiu lygmeniu Vyriausybė ir Nacionalinio saugumo komisija pagal kompetenciją priima strateginius sprendimus dėl krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo.

4. Operaciniu lygmeniu Nacionalinis krizių valdymo centras planuoja krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo priemones, koordinuoja ir kontroliuoja jų įgyvendinimą.

5. Taktiniu lygmeniu veikia ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos, vykdydamos valstybiniuose krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo planuose jų kompetencijai priskirtas ir ministerijos ir kitos valstybės institucijos ir įstaigos krizių ir ekstremaliųjų situacijų valdymo plane numatytas priemones, taip pat atsižvelgdamos į Nacionalinio saugumo komisijos sprendimus dėl krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo prioritetų.

6. Krizės metu Vyriausybė:

1) gali nustatyti gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimus, būtinus krizei valdyti ir jos padariniams šalinti;

2) atsiradus su krize susijusiam būtinų prekių ir (ar) paslaugų trūkumui ar ribotam prieinamumui, Vyriausybė imasi šių prekių ir (ar) paslaugų tiekimą ir prieinamumą didinančių priemonių;

3) skiria valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms valstybines reagavimo į krizes ir jų padarinių šalinimo užduotis;

4) priima kitus jos kompetencijai priskirtus sprendimus, būtinus krizei valdyti ir jos padariniams šalinti.

7. Krizės metu Nacionalinio saugumo komisija:

1) siūlo Vyriausybei imtis krizės valdymo veiksmų ir skirti už krizės valdymą atsakingą ministeriją ar kitą valstybės instituciją ar įstaigą;

2) priima sprendimus dėl krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo prioritetų;

3) teikia Vyriausybei pasiūlymus dėl poreikio taikyti šio straipsnio 6 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas priemonės.

8. Krizės metu Nacionalinis krizių valdymo centras:

1) renka informaciją apie krizę, rengia jos vystymosi prognozes ir planuoja būtinas krizės valdymo ar jos padarinių šalinimo priemonės, teikia Nacionalinio saugumo komisijai tvirtinti krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo prioritetus;

2) koordinuoja ir kontroliuoja krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo priemonių įgyvendinimą;

3) vertina papildomų išteklių poreikį krizės valdymo ir jos padarinių šalinimo priemonėms įgyvendinti, organizuoja ir koordinuoja šių išteklių skyrimą ir panaudojimą.

44 straipsnis. Perspėjimas ir informavimas

1. Gyventojai, valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, kitos įstaigos ir ūkio subjektai apie susidariusią krizę perspėjami išplatinant valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų turimą arba joms skirtą informaciją, kuri leistų imtis priemonių, siekiant išvengti galimos žalos arba ją sušvelninti.

2. Gyventojus, valstybės ir savivaldybių institucijas ir įstaigas, kitas įstaigas ir ūkio subjektus apie susidariusią krizę perspėja Nacionalinis krizių valdymo centras.

3. Nacionalinis krizių valdymo centras ir valstybės institucijos ir įstaigos pagal kompetenciją teikia informaciją gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams apie priimtus sprendimus krizių valdymo klausimais. Informacijos teikimą gyventojams, valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams apie priimtus sprendimus krizių valdymo klausimais koordinuoja Nacionalinis krizių valdymo centras.

45 straipsnis. Asmens teisių ir laisvių, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimų nustatymas krizės metu

Asmens judėjimo laisvės, nuosavybės ir būsto neliečiamumo teisės, ūkinės veiklos laisvės, viešųjų ir administracinių paslaugų teikimo apribojimai krizės metu nustatomi *mutatis mutandis* vadovaujantis šio įstatymo 41 straipsnyje nustatyta tvarka ir reikalavimais.

46 straipsnis. Prekybos ir paslaugų teikimo reguliavimas krizės metu

1. Prekių ir (ar) paslaugų tiekimą ir prieinamumą didinančių priemonių krizės metu imamasi *mutatis mutandis* vadovaujantis šio įstatymo 42 straipsnyje nustatyta tvarka ir reikalavimais.

VI SKYRIUS

KRIZIŲ VALDymo IR CIVILINĖS SAUGOS SISTEMOS FINANSAVIMAS, MATERIALINIS IR TECHNINIS APRŪPINIMAS, KOMPENSACIJOS IR VALSTYBĖS PARAMA

47 straipsnis. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos finansavimas

1. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų (išskyrus ūkio subjektus) veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitų teisėtų finansavimo šaltinių, ūkio subjektų – iš savo sukauptų lėšų.

2. Krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektams finansavimas planuojamas ir skiriamas atsižvelgiant į grėsmes Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo interesams, skirtas valstybines pasirengimo krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, krizių ir ekstremaliųjų situacijų prevencijos, reagavimo į krizes ir ekstremaliąsias situacijas ir jų padarinių šalinimo užduotis, bei valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, kitų įstaigų ir ūkio subjektų pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms.

48 straipsnis. Materialinis ir techninis aprūpinimas

Gyventojų apsaugai organizuoti, paieškos, gelbėjimo ir neatidėliotiniams darbams atlikti, krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms likviduoti ir jų padariniams šalinti gali būti:

- 1) naudojamos sukauptos būtinųjų priemonių atsargos ir kiti krizių valdymo ir civilinės saugos sistemos subjektų valdomi materialiniai ištekliai;
- 2) naudojamas valstybės rezervas Lietuvos Respublikos valstybės rezervo įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka;
- 3) naudojamas Vyriausybės rezervas ir savivaldybės administracijos direktoriaus rezervas Biudžeto sandaros įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka;
- 4) pasitelkiami šio įstatymo 39 straipsnyje nurodyti materialiniai ištekliai.

49 straipsnis. Kompensacija už materialinių išteklių teikimą, būtinų užduočių atlikimą

1. Gyventojams, kitoms įstaigoms ir ūkio subjektams, kurie atliko būtiną užduotį, Vyriausybės nustatyta tvarka kompensuojamos išlaidos, susijusios su būtinų užduočių atlikimu.
2. Kitoms įstaigoms, ūkio subjektams, kurie teikė materialinius išteklius, išlaidos kompensuojamos Vyriausybės nustatyta tvarka. Kai paskelbta savivaldybės lygio ekstremalioji situacija, savivaldybės materialinių išteklių teikimo išlaidoms padengti naudojami savivaldybės finansavimo ištekliai. Kai paskelbta valstybės lygio ekstremalioji situacija, savivaldybėms iš valstybės finansavimo išteklių kompensuojama 70 procentų išlaidų pagal valstybės operacijų vadovo nustatytas kompensuotinas išlaidas ir (ar) jų grupes.

50 straipsnis. Valstybės paramos teikimas

Vyriausybės nustatyta tvarka valstybės parama gali būti teikiama gyventojams, kitoms įstaigoms, ūkio subjektams, kurie dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos patyrė žalą. Gyventojai, kitos įstaigos ir ūkio subjektai, kurie dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos patyrė žalą, turi teisę kreiptis į Vyriausybę su rašytiniais prašymais suteikti valstybės paramą už žalą, patirtą dėl krizės ar ekstremaliosios situacijos, ne vėliau kaip per trejus metus nuo žalos atsiradimo.

VII SKYRIUS TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

51 straipsnis. Tarptautinis bendradarbiavimas krizių valdymo ir civilinės saugos srityje

1. Lietuvos Respublikos tarptautinis bendradarbiavimas krizių valdymo ir civilinės saugos srityje remiasi visuotinai pripažintais tarptautiniais žmogaus teisių ir laisvių apsaugos, aplinkos apsaugos ir gyventojų gerovės užtikrinimo principais ir vykdomas laikantis Lietuvos Respublikos tarptautinių sutarčių.
2. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą civilinės saugos srityje ir atstovauja Lietuvos Respublikos interesams specializuotose tarptautinėse institucijose ir organizacijose.
3. Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas bendradarbiauja su Europos Komisijos, Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) ir Jungtinių Tautų reagavimo į nelaimės monitoringo ir koordinaciniais centrais.
4. Nacionalinis krizių valdymo centras koordinuoja tarptautinį bendradarbiavimą krizių valdymo srityje, konsultuoja Užsienio reikalų ministeriją ir teikia pagalbą diplomatinei tarnybai atstovaujant Lietuvos Respublikos interesams tarptautinėse institucijose ir organizacijose, teikiant informaciją Lietuvoje akredituotų užsienio valstybių diplomatinėms atstovybėms, Europos Sąjungos įstaigoms, tarptautinių organizacijų atstovybėms, kitoms atstovybėms, akredituotiems jų nariams.
5. Nacionalinis krizių valdymo centras, bendradarbiaudamas su Užsienio reikalų ministerija ir Krašto apsaugos ministerija, vykdo nacionalinių krizių valdymo procedūrų atitikties Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) ir Europos Sąjungos institucijų nustatytoms procedūroms priežiūrą.

52 straipsnis. Civilinės saugos tarptautinė pagalba

1. Civilinės saugos tarptautinė pagalba teikiama siunčiant tarptautinės pagalbos teikimo komandą, ekspertus ir (ar) teikiant pagalbos priemones.
2. Tarptautinės pagalbos teikimo komandos sudarymo ir aprūpinimo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.
3. Civilinės saugos tarptautinės pagalbos prašymo, priėmimo ir teikimo tvarką nustato Vyriausybė.

53 straipsnis. Informacijos teikimas

1. Kilus krizei, gresiant ar susidarius ekstremaliajai situacijai, dėl kurių gali kilti pavojus kaimyninių valstybių gyventojams ir aplinkai, Nacionalinis krizių valdymo centras kaimyninėms valstybėms teikia informaciją apie krizę, gresiančią ar susidariusią ekstremaliąją situaciją ir dėl jų kilusius pavojus, jei kiti įstatymai, Lietuvos Respublikos tarptautinės sutartys ar tarptautiniai susitarimai nenustato kitaip.
2. Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, gavusios informaciją, kad krizės ar ekstremaliosios situacijos metu nukentėjo ar žuvo užsienio valstybių piliečiai, nedelsdamos apie tai informuoja Užsienio reikalų ministeriją.

VIII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

54 straipsnis. Atsakomybė už šio įstatymo reikalavimų pažeidimus

Asmenys, pažeidę šio įstatymo reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
krizių valdymo ir civilinės
saugos įstatymo
priedas

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/4/EB dėl visuomenės galimybės susipažinti su informacija apie aplinką ir panaikinanti Tarybos direktyvą 90/313/EEB.
2. 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/18/ES dėl didelių, su pavojingomis cheminėmis medžiagomis susijusių avarijų pavojaus kontrolės, iš dalies keičianti ir vėliau panaikinanti Tarybos direktyvą 96/82/EB.“

2 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2023 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ir kitos institucijos iki 2022 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.
3. Lietuvos Respublikos įstatymuose nuoroda į pavadinimą „Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas“ reiškia nuorodą į pavadinimą „Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymas“, o nuoroda į sąvoką „ekstremali situacija“ reiškia nuorodą į sąvoką „ekstremaliąją situaciją“.
4. Šio įstatymo 1 straipsnyje išdėstyto Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 28 straipsnio 4 dalies nuostatos taikomos tik tiems statiniams ir jų priklausiniams, kurie pradami projektuoti 2023 m. sausio 1 d. ir vėliau.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas